Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

SWOBODA

РІК XIX. НЮ ЙОРК, Н. Й. ЧЕТВЕР, 26. СІЧНЯ, 1911. ЧИСЛО 4. — VOL. XIX. NEW YORK, N. Y., THURSDAY, JANUARY 26, 1911. No. 4.

Памяти сердечного Товариша.

Дня 11. с. м. поклали ми в сиру землю сердечного Товариша, найбільшого і найсильнійшого робітника, найкращого Сина Заморської України, о. Николая Стефановича. Страшна смерть вирвала його з поміж нас майже нагло, бо лиш оден тиждень — на запалене легких — перележав покійний і дня 8. січня, в неділю по Рождестві о год. 8.30 рано розпращав ся з житем, повним труду, праці, журби, слез і горя. Найкращих синів, найщирших робітників, а найголовнійше: найбільше характерних провідників — забирає нам мачуха-доля перед часом по всіх закутках нашої Руси-України.

Покійний, ніколи незабутий о. Н. Стефанович уродив ся в Галичині, в селі Кізлів, пов. Камінка Струмілова, дня 21. мая 1870 р. Родичі його були селяне. Студії ґімназіяльні кінчив в німецькій ґімназії у Львові, будучи вихованцем бурси Народного Дому в тих часах, коли Д-р. В. Лагола був сї настоятелем і згідно зі своїми руссофільськими засадами виховував десятки бідної молодіжи. Звісний ренеґат, син міщанина з Городка, Д-р Верґун був шкільним товаришом небіщика Стефановича. Зазначую сі факти длятого, щоб зрозуміти ту високу інтеліґенцію і той великий жар любови до свого рідного, що навіть такі вилливи не в силї були зломити характеру покійника. Студії богословські укінчив на університеті у Львові, будучи питомцем львівської греко-кат. семинарії за ректоратів крил. Бачинського і Туркевича.

В році 1894. 1. цьвітня висьвятив покійного кард. С. Сембратович. Разом з ним висьвятилось еще трох в целєбатї і ми вже тогди мали плян перенестись до Америки. Від септембра 1894 до юнія 1895 р. був покійний сотрудником в Бережанах, обнявши те місце по о. Остапі Нижанковськім. В тім короткім часі він з'єднав собі серця усьої інтеліґенції в Бережанах. Знаменитий сьпівак, вишколений діріґент, педант в сповнюваню своїх сьвященичих обовязків, дуже симпатичний чоловік в товаристві, характерна людина — полишив найкращу згадку про себе, чого доказом численна кореспонденція Д-ра Чайковського і других визначних Українців. Не забував покійний ніколи за Бережани, як доказують посьвідки висиланих грошей на народні інституції: „Народний Дім" і Бурса.

До Америки приїхав в червни 1895 р. і обняв орґанізацію тогди дуже маленької громадки Русинів в Buffalo, N. Y. Колиж о. Амброзій Полянський, теперішний декан Стрийський полишив несподівано громаду Пітсбурську, полишивши ново-побудовану церкву з 18 тисячками довгів а найважнійше: не поладнавши конечних формальностей з контракторами — у нас не було гіднійшого і спосібнійшого кандидата на Пітсбурґ, як пок. о. Стефанович.

Дня 22. септембра 1895 обняв парохію Сьв. Івана Хрестителя в Пітсбургу і там трудив ся вельми щиро і там серед тяжкої праці, журби і лихоліть положив свою голову.

В р. 1896 на конвенції „Р. Н. Со... Carmel, Pa. вибрано його секретарем, а кілька літ опісля предсідателем сеї орґанізації. На конвенціях „Союза" в Jersey City і Scranton, на тих тяжких конвенціях, де рішалось, кому бути ґаздами в нашій одинокій орґанізації, чи ренеґатам, чи нам — покійний Стефанович був предсідателем і своєю рішучостію, тактом, личною симпатією навіть для противника, рішав справи в той бік, де була правда і справедливість.

Заслуги його для Амер. Руси неоцінені; праця його в парохії пітсбурській нині не дасть ся ще оцінити. Добро, яким він обділяв свою родину близшу і дальшу — превелике. Чоловік филянтроп, незвичайно чуткий на нужду і горе свого меншого брата, нуждаря-робітника, оставив в його памяти вічну згадку. Ніколи бідак, безробітний нуждар, не забуде тих порогів, що провадили до хати Стефановича. Він лївою рукою брав милостиню, а правою роздавав. Шпиталї пітсбурські дуже добре памятають і ніколи не забудуть того високого, дуже симпатичного „пріста", котрий ночами відвідував, потішав і опікував ся хорими, покалїченими, нещасними фабричними робітниками та їх родинами. Великий Пітсбурґ і ціла околиця знали і високо поважали покійного, а доказом сего — ті вельми симпатичні некрольоґи у всіх часописях пітсбурських.

Наша церков стратила в особі покійного неповетовану страту.

Коли ми рішучо домагались епископату для нашої церкви, покійного поставлено кандидатом на епископа з обох сторін. Тай справді, він був гідний того високого достоїньства. З приходом Преосьв. Сотера Ортинського він заняв становиско рішуче, що було чертою його характеру: порядок, орґанізація мусить бути — або гиньмо. Він перший записав свою церкву в правну опіку Епископа, бо дуже добре розумів, що лиш від того факту залежить будуча орґанізація і лад в нашій поневоленій церкві.

Батьківщина наша дорога стратила в покійнім горячого патріота Українця. Член великого просьвітного тов. „Просьвіта"; добродій не словами, але ділами для усяких народних рухів; складки для борби студентів університетських; рільничий страйк, фонд ім. Січинського; фонд мужицький і т. д. і т. д. се все праця горячої душі і невтомимої запопадливости покійного.

В тій коротенькій згадці хтївби я лиш кинути малесеньку грудку рідної землї на сьвіжу еще могилу покійника. Щоб одначе бодай в маленькій части помянути „тихим словом" ту постать дуже характерну, дуже симпатичну — того робітника щирого, чоловіка „в нем же льсти ність", патріота небуденного, який не все являєть ся в такій поневоленій нації, як наша українська — прошу всіх Товаришів шкільних покійного, його Другів-Приятелів тай всіх людей, що в житю сходились з покійником, щоб менї написали свої спомини, бо хочу зладити обширну біоґрафію покійного а його біоґрафія, то історія нашої Заморської України за послідних 16 літ.

Нестор Дмитрів

P. O. Box 109, Allentown, Pa.

На похорон бл. п. о. Стефановича надійшли еще отсї телеграми:

„Шлю грудку землї на могилу дорогого Брата Николая. Слава не умре! — о. Велигорський, Cohoes, N. Y.

You are not dead. You shall live forever in memory of all fair minded people who knew you because of purity of your character, your unselfishness, your good deeds. Peace be with you. — Ardan, Pemberton, Va.

ПОЗІР! ПОЗІР!

ВЕЛИЧЕЗНЕ ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ

під проводом і опікою

Національної Ліберальної Іміґрацийної Ліґи

(National Liberal Immigration League)

відбудє ся в понеділок, дня 6. лютого, 1911. о год. 8-ій вечер, в COOPER UNION, Third Avenue and 8th Str., New York City.

Коли ви увірені, що для чесних та пильних іміґрантів мають бути відчинені двері у вільну американську землю, явіть ся численно на сей великий протестацийний мітінґ і злучіть ся разом з другими в обороні загрожених.

Се оголошенє враз з понизше наведеними письмами надіслало нам товариство, що носить назву: „Національна Ліберальна Іміґрацийна Ліґа (National Liberal Immigration League) з осідком в Ню Йорку, при 150 Nassau Street.

Письмо Національної Ліберальної Іміґрацийної Ліґи:

Ню-Йорк, 18. січня 1911.

До Видавців:

Поважані Панове:-

Ви певно знаєте про проєкт Іміґрацийної Комісії, який пропонує завести на будуче іспит образованя новоприбуваючих іміґрантів і инші обмежуючі средства. Ми просимо Вас пояснити докладно своїм читачам, яке властиво значінє має сей іспит образованя. Богато наших приятелів думають хибно, що переважна частина іміґрантів перейде легко через сей іспит, який — після їх гадки — має на цїли виключенє самих тільки анальфабетів; вони гадають, що навіть сі неграмотні зуміють в короткім часї навчити ся читати і писати. Але так воно не є. Всї доси пропоновані едукацийні проби (іспити образованя) обіймають по більшій части строге еґзамінованє іміґрантів. Для іміґранта не вистарчить еще само знанє читаня і писаня у його рідній мові, але його завізвуть повторити і пояснити довільно вишукані уступи з конституції (основних законів) Злучених Держав і инші вибрані параґрафи, що їх власти від часу до часу уважатимуть за відповідні до іспитів.

Задля сеї причини богато інтеліґентних і з середним образованєм іміґрантів не зможуть перейти сеї едукацийної проби, як що вона увійде раз в житє.

Обовязком нас всїх, маючих на серцї добро нашої країни, якої зріст та правдиве істнованє так стисло повязані з постійним, незменшаючим ся напливом іміґрації, — виявити усю нашу змогу та ставити рішучий опір проти пропонованих не-американських форм обмежуваня. Істнуючі закони, відповідно приноровлені і виконані, вистарчають цілковито до повздержаня іміґрантів, небажаних для загальних причин, як вони представляють ся очам наших урядовців. Коли-ж істнуючі доси закони не вистарчають до недопущеня небезпечних злочинців, тодї не вистарчає також усе те, що укладали наші законодавцї — инакше кажучи — усї ті законодавцї брали ся не за своє дїло... Наша Ліґа поручає на се лиш одноодиноке викональне средство, а ним є: депортація чужоземних злочинців.

Щоб зготовити могучий протест проти сих пропонованих обмежень, ми скликуємо всенародне віче, яке відбудеть ся в Cooper Union дня 6-го лютого. Обіцяло ся богато визначних бесідників так тутешних уроженців, як і чужоземних. Ми не сумніваємо ся, що Ви зробите усе можливе, щоби переконати своїх читачів про конечність орґанізованя подібних протестуючих віч, бо ті віча — се питома справа всїх чужоземців і вони повинні подбати, щоб усї ті збори випали імпозантно і в великим поводженєм. Коли буде можливо, так нехай кожде віче вишле до Вашінґтону осібну делеґацію, яка, представивши ясно свої жаданя і осуд проєктованих обмежень перед засгупниками-послами в Конґресї, зробить велику прислугу ліберальній іміґрації.

Національна Ліберальна Іміґрацийна Ліґа.

Письмо (копія) демократичного посла з 10. ню-йорського дистрикту, д. William-а Sulzer-а до д. N. Behar-а, управляючого директора „Національної Ліберальної Іміґрацийної Ліґи":

Комісія Військових Справ

Палата Послів З. Д.

Вашінґтон, Д. К., 13. січня 1911.

Mr. N. Behar:-

c|o National Liberal Immigration League,

150 Nassau Street, New York.

Мій Дорогий Пане Бегар:-

Іміґрацийна Комісія зголосила сегодня обмежуючий іміґрацийний проєкт (bill) з едукацийною пробою. Я робив, що тільки міг, щоб запобічи сьому зголошеню, але задля неприсутности двох Демократів в комісії, менї не повело ся. Скажу Вам про се більше, скоро з Вами побачу ся. Як не возьмете ся до скорого ділания, проєкт перейде.

Бажаючи Вам найліпшого здоровля і поводженя, запевняю Вас про свою приязнь і остаю з повним поважанєм

Ваш щирий друг,

(підписано) Wm. Sulzer.

Письмо голови Американського Стоваришеня Чужоземних Часописий (American Association of Foreign Newspapers), д. Люіса Н. Гамерлінґа:

Ню Йорк, 16. січня 1911.

Звертаємо увагу усіх чужомовних часописий в З... Д..., які є членами нашого Стоваришеня, на велике дїло, яке вже зробила тай ще доси робить, в користь нашого народа, Національна Ліберальна Іміґрацийна Ліґа в Ню Йорку, до котрої і я належу, і поручаю дїлати усьо можливо для вияснення сеї справи.

З високим поважанєм,

Американське Стоваришенє Чужоземних Часописий.

(Печать) (підписано) Louis N. Hammerling, President.

В послїдній хвилї дістаємо з канцелярії „Національної Ліберальної Іміґрацийної Ліґи" ось яке письмо:

Ню Йорк, 23. січня 1911.

Поважаний Пане:-

Діставши з Вашінґтону запевненє, що іміґрацийна квестія не прийде під обради в теперішній сесії, ми рішили ся відложити пропоноване всенародне віче, заповіджене на день 6. лютого, на инший час найблизшої сесії. Усім нашим приятелям, що заінтересували ся нашими старанями і жертвували нам свою ласкаву поміч, висказуємо отсим нашу найщиршу подяку.

Ситуація ще доси невияснена, а з Вашінґтону радять нам спонукувати наших приятелїв скрізь по цілій Америцї, щоб вони не уставали анї на одну хвилину аґітувати в користь ліберальної іміґрації з огляду на відомє порученє Іміґраційної Комісії та Американської Федерації Праці (American Federation of Labor), а також з огляду на безустанну діяльність приклонників іміґрацийних обмежень.

Національна Ліберальна Іміґрацийна Ліґа.

До сеї преважної справи ми ще небавком повернемо, а поки-що кличемо до всїх наших Родимців, щоб вони вже заздалегідь приготовляли ся до масових протестів проти ворожих заходів американських шовіністів, які напосїли ся знищити вільний дух свобідної доси країни. Роздумайте, Братя-робітники, над долею будучої еміґрації, та не відкидайте сеї помічної руки, яку Вам подає зовсїм щиро і безкорисно: Національна Ліберальна Іміґрацийна Ліґа.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ В ГАЛИЧИНІ.

E 15

ЕВГЕНІЙ ГРЕБІНКА.

ЧАЙКОВСЬКИЙ

Роман з козацької старини.

З російського переклав КСЕНОФОНТ КЛИМКОВИЧ.

(Дальше)

IV.

Одарка мички не допряла,
Аж ось Харко у хату вбіг,
Під лаву кинув свій батіг:
„Вшэть Татарва на нас напала!"
Він в-опалу сказав.
С. Писаревський.

— Гадюко! Гадюко!

— Чого, пане полковнику?

— Скучно, Гадюко, дуже скучно! не знаю від чого...

— Може обів ся пане?

— Розумний чоловік, а говорить дурниці. Обів ся! Якого я діявола обів ся? Ну, скажи, будь ласкав, чого-б я обів ся? чого-б чоловік обів ся, коли ще не обідав, а тільки снідав?..

— Чого-ж би тобі і скучилось, пане? Жите добре, поступки твої все законні, лицарські: чого-ж би скучилось?

— То-ж бо,то! Я тебе питаю, а ти мене питаєш. Се дурне.

— Хиба кобзаря позвати?

— Кобзарі Божі люде, та з глузду збились, ні одної людяної пісні не знають.

— Викричались.

— Як викричались?

— От, приміром, взяти бутильку і стати з неї наливати в склянки вино або що инше: якийсь час із бутильки все ллєть ся вино, а як вилилось, то вже й не ллєть ся, хоть дави бутильку обоїма руками; тоді розумний чоловік приймаєть ся за другу. Так і кобзарі сьпівали пісні, кричали, а тепер вже викричали всі, і нема нічого.

— А що ти думаєш? Адже воно так!

— Не нашому дурному розумови міркувати, а може й так.

— Так, так. Гадюко! А все таки скучно. Чи віриш, чарка не їде в душу: взяв чарку в рот сьогодня, ледве не виплюнув, з політики тільки проликнув... Хоть хату підпали з нудьги...

—Отсю потіху можна сховати на пізнійше, а тепер, пане, чи не послухав би казки?

— Добре, тільки лицарську казку, я готов слухати! Шкода, Герцик пішов на полюванє; він багато знає казок... шкода!

— Я знаю казку; коли станеш слухати, розкажу...

— Що-ж ти так довго не говориш? говори! Гарна в тебе казка?

— Воно казка не казка, а биль; я не Москаль, сам свого товару хвалити не стану; одно знаю, що Герцик не розкаже отсеї билї.

— Не говори, Гадюко! Герцик дуже розумний; в нього сидить в носї муха, велика муха!

— Може й не одна, — понуро замітив Гадюка.

— Годї ворчати! — сказав полковник Іван, — прикажи вартівникови, щоб станув коло моїх дверей і нікого-б не пускав; хоть би хто прийшов судитись або з жалобою — всім одно: полковник, мовляв, занятий ділами, папери підписує... Та присунь до мене он-ту бутильку з наливкою і чарку, чей же під казку перестане упрямитись та й піде мовчки в горло. Ну, зачинай!

— Жив було, — зачав Гадюка казочним тоном, — один полковник, як-би й твоя милость, та стало скучно полковникови, ніде місця не загріє, ходить з комнати в комнату, кусок хлїба не їде йому в душу, чарка не ллєть ся в горло, як би...

— Що, як би? — спитав полковник, кладучи на стіл випорожнену чарку.

— Хотів сказати: як би й твоїй милости, та бачу, що чарки, дякувати Богу, лїзуть тобі в рот, мов вечером воробції під стріху...

— А тобі завидно, собачий сину! На, випий чарку, та говори хорошенько, щоб у тебе слова не летїли, як воробції з під стріхи.

— Гарно сказано, — продовжав Гадюка, випиваючи чарку, — тепер підуть слова, мов молоді утки випливають з очерету рядком за маткою. От змаркотнів полковник, і став він від скуки обзирати нову рушницю, що купив недавно за „так гроші" (відобрав) у якогось чи то Ляха, чи то Німця.

— Молодець був полковник!

— Видно, молодець. Довго обзирав він рушницю: на рушници була хороша оправа, срібна: по сріблї, наче пером, виведені люде, і зьвіри, й козаки; головки від шрубок були з коралів а прицільна мушка на цівці золота.

— Не в оправі діло. А хороша била вона?

— Не знаю; кажуть упала раз зо стїни, з цьвяха зірвалась чи що, та просто на бутильки з наливкою; бутильок з десять стояло в низу на помості — всї відразу побила.

— Хитро! Се дурноваті речі, Гадюко!

— Може й так: не моя вина: за що купив, за те й продаю. От, подивив ся полковник на рушницю, тай захотів її попробувати від скуки: зібрав сотню молодців, сїв на коня, і молодцї сїли, та й поїхали в Польщу погуляти.

— Хороно, Гадюко, добра казка!

— Не казка, а биль.

— Один чорт, чи казка чи биль.

— Один, пане, та не одної масти. От їдуть вони з Польщі густим лїсом, а в лїсї пахне — цибулею не цибулею, чесноком не чесноком, не гарно пахне. „Гей, хлопцї, — сказав полковник, — чуєте ви, пахне невірною кістю?" — „Чуємо, одвічали молодцї, Жидом пахне." — Післали підїзд; підїзд вернув ся і каже: „З версту відсїля над рікою стоїть містечко." — „Багато народу? велике містечко?" спитав полковник. — „Я лазив на дерево, одвічав один підїздовий козак, та всьо висмотрів: містечко велике, і ринок є, і костьол, і крами, а народу не помітив, самі Жиди, мов у муравельнику: Жид на Жиді сидить та Жида поганяє." — Після отсього козаки злїзли з коней, притаїли ся в глибокій ярузї і дожидали вечера, щоб ударити на містечко.

— Молодцї!... Вже-ж чи не про Филона миргородського отся биль?

— Може про Филона, може й нї, раз сказав я: за що купив, за те й продаю.

— Хорошо! говори та подай менї бутильку; отся порожна. Добра казка! самого збирає з лїс, душі весело! Ну?

— Настав вечір, — продовжав Гадюка, — а отсе було в пятницю против суботи. Жиди по-ранче зійшлись до дому, позамикали крами, перелїчили барші потемки, щоб ніхто не бачив, та й тоді вже запалили сьвічки; у найбіднїйшого горіло сьвічок дванадцять, хоч і тоненьких, маленьких, та дванадцять, — не жарт!

— Не вже-ж ти, Гадюко, думаєш, що є й бідні Жиди? А відки-ж взяла ся приповідка: багато грошей, як у Жида?

— Нї, в кождого Жида багато срібла і золота, а все таки в одного менше, в другого більше: от другий і буде багатий.

— Так. Ну-ну! А козаки де?

— Дійдемо й до козаків. Засьвітили Жиди сьвічки — і в містечку стало ясно, наче в сьвято яке, а то було в піснний день, в пятницю!..

— Чи чувано!... Нечестивії!

— Окрім того, що зачинав ся сабаш, в Жидів була й друга веселість; в тот день вони держались і старий і молодий за райське яблуко.

— Бреше твоя биль, Гадюко, де-б вони дістали райське яблуко?

— Воно не райське: куди йому до раю! а так називаєть ся. Приїде який небудь Жид у город, простий Жид, як і всї — в ярмулцї, в пейсиках, і називає себе не Жидом, а Хусетом, — се-б то в них старший, — от назве себе Хусетом, приїхав, каже, з Єрусалиму, привіз старі жидівські гроші і райське яблуко. Іде до нього кождий Жид, дає гроші, подержить ся за яблуко, і тре руками собі лоб: се, кажуть, здорово; а жінки купують у Хусета старі гроші, мов шелюги з жовтої міди з дїрочками, дають за шелюг червінця і вішають дїтям на шию, щоб лихоманка не вчепилась, чи що.

— От дурні!

— Звісно. От у тот вечір прийшов у свою погану хату Жид Борух, а в нього лоб червоний-червоний, — натер, каже, яблуком, — прийшов і син, нї дїтвак, нї чоловік, а так підросток. Стара Рухля, Борухова жінка, те-ж була в Хусета, купила старий шелюжок і провісила його на шию трилїтній дочцї; дочка бігала навкруги стола, сьпівала, кричала, а Борух з жінкою і сином вечеряли ґуґель, по нашому галушки, локшину з шафраном, та рибу з перцем, та редьку варену в меду, а закусували мацою, паляницями такими без всього на самій водї, навіть без соли.

— Тьфу на них, погано їдять!

— На те вони Жиди. Їдять вони — а в вікно як засьвітять нараз, мов сонце зійшло; пустили козаки „червоного когута", запалили містечко. Друге: вистріл, крик, галас, різня, дзвенять вікна...

— Славно, Гадюко! так їх!

— Жидівський підросток вискочив з хати, за ним старий Борух... тільки Борух не вискочив, а впав назад в хату з розбитою головою до ніг Рухлї, а в дверях показав ся козак: шабля на голо, шапка на правім уху, вуси в гору. Рухля впала на колїна, вхопила на руки маленьку дочку, і стала просити й плакати: „Убий, каже, мене, а не вбивай дочки, я все розкажу." Вислухав козак, де золото, набив повні кишенї золотом, взяв на руки Жидівочку, а Рухлю так потягнув шаблею, що вона тут і простерла ся.

— На що-ж козакови маленька Жидівочка?

— В полковника межи охочими козаками було чоловіка пять Запорожців: дорогою пристали до компанії, а Запорожцям за дїтей хорошо платять поселюки, що живуть на зимівниках: от Запорожець і взяв дитину і продав її за гроші, і слово лицарське додержав: не вбив дитини: а їй і лучше.

— Лучше! Ну?...

— От козаки розграбили містечко, потїшились і вернулись до дому, та давай гуляти за чужі гроші; а скільки парчей навезли, а скільки оксамиту, а сукон... а ґалонів!

— Молодцї! їй Богу, молодцї!... І по всьому? і кінець?

— Кінець як кінець, та ще є маленький хвостик.

— Говори й хвостик! Що там за хвостик? У доброго барана хвіст лучше иншої цїлої вівцї. Недалеко, в Молдавії, по пудови хвости важать, та які ситі... аж менї їсти захотїло ся, як нагадав... Говори, говори!

— Козаки поїхали, а Рухлю не взяв нечистий: полежала до сьвіту, а зо сьвітом і прочуняла, ожила.

— Ожила?

— Ожила. Вони бач мов коти — умре, зовсїм умре; перетягни на инше місце — оживає!... Така натура. Зібрались Жиди, котрі оцїлїли, плакали над пожарищем, та й стали попрікати Рухлю: „Ти кажуть, продала козакам дїтей: син поїхав з ними: старший Йосько з під моста бачив, і одягнений, кажуть, в козацьку одежу, а дочку повіз козак на конї: отсе не сам Йосько бачив: та й дім твій не спалили козаки, та й саму тебе не вбили." Пішла Рухля до Хусета, мов помішана, і вис, й плаче, й кидаєть ся, а Хусет оцїлїв десь межи колодами; довго говорила з ним, а під вечір і пропала.

— А-га! Околїла?

— Нї, без вісти пропала, з містечка пропала, щезла, буцїм її хто язиком із землї злизав. Незабаром після сього появила ся за Днїпром ворожка, знахорка, дуже похожа на Рухлю, і стала шептати православним людям, і лїчити православних, і кому нї пошепче, кого нї напоїть зїлями — усї умирають, ніхто не вийде, покотом лягають, мов таргани від морозу в московській хатї. І багато вже лїт ходить вона, зводить чесний народ, приходить нїчю на кожду сьвіжу могилу і регочеть ся, окаянна, і веселі пісні сьпіває.

— Ух! хрест сьвятий з нами! Що-ж бо не зведуть її?

— Попробуйте, пане. Де видано перечитись з нечистою силою!... А от син її прикинув ся християнином, зажив між козаками, як-би наш Герцик.

— Не мішай Герцика! Я тобі раз сказав, не говори зле о Герцику, я знаю, всї не люблять Герцика зза того, що він менї вірно служить, що я йому і батько і матїр і родина, а се другим не подобаєть ся; другі-б раді продати полковника за люльку тютюну, за чарку горівки, — от що я раз сказав, і не відступлюсь від слова, нехай на мене грім ударить, і сто тисяч бочілок чортів розщипають мою душу, як баба із курки пірє, коли відступлюсь... Я сказав — і буде так! Моє слово кріпке...

Полковник запив послїдню фразу чаркою настойки і бистро зачав ходити по комнатї. Гадюка замовчав, стоячи у порога, і понуро дивив ся з підлїбя на полковника.

— Ну, що-ж? — говорив полковник, сїдаючи на постїль.

— Було зза чого сердити ся, — сказав Гадюка.

— Я не сердив ся, я тільки сказав, що я чоловік характерний — і по всьому.

— І без того всї отсе знають.

— І добре роблять. Ну, що-ж?

— Нїчого. Моя биль хоть і скінчена. Звісно, може й видумка, а може й правди зерно є...

— Розумієть ся, казка! Де-ж син?

— Живе між козаками, морочить добрих людий; се-б ще нїчого, а то кажуть..

Та казка Гадюки не скінчилась; двері в сьвітлицю з шумом розчинились, і вартовий козак грянув на поміст, станувши на чотирьох перед постїлю полковника; за ним у дверях стояв узброєний сивий Запорожець.

— От тобі, дурню, на горіхи! — говорив Запорожець, поглядаючи на вартівника, котрий карабкав ся на помості, силуючись встати. — Видумав, дурень, не пускати Запорожця до пана полковника. Здоров, пане!

— А ти як сьмів входити, коли не приказано?

— А як сьміє ходити вітер по полю? Не бійсь, не питаєть ся у гетьмана.. А Запорожець вітрови брат рідний; я й до кошового ходжу, коли діло є, не питаючись; я не баба, не прийду балакати о сусїдках. Є дїло, конечне дїло, — от і все.

— Побачимо, яке там дїло! Побачимо, Гадюко...

— Два дїла є в мене, — сказав Касян. — Перше: вели скорійш запирати ворота, узброюй людий. — Татаре йдуть...

— Де вони там у діявола?

— Досп мабуть уже граблять твій полк. Вчера нїчю вони мали перебратись через Днїпро.

— Не велика важність! — сказав полковник, запитайно подививши ся на Гадюку, — чи не бачили ми сього сьмітя!...

— Хорошо сказано, — одвічав Касян, — так чого-ж ти просив підмоги у запорожського товариства, і чого я, дурак, скакав сюди майже від самої Сїчи, на перемінних конях, по приказу кошового Зборовського?

— А ти чого тут стоїш? — закричав полковник на вартівника, — вороно! Рушай на двір і звели трубити трівогу!

Козак вийшов.

— Ну, коли ти від Зборовського і знаєш наші треби, то спасибі' тобі за вість, хоть вона й не дуже приємна. Та не покидай нас, ногостюй; при обороні города один, кажуть, Запорожець більше стоїть, ніж десять простих чоловіків.

— Дїло звісне! — одвічав Касян. — Тепер друге: кланяєть ся тобі твоя дочка.

— Дочка? а вона жива?

— Жива і здорова, і...

— Ну, ходи сюди, обійми мене, братику! Слава Богу, що вона жива; а про її бабські дїла розкажеш після; тепер треба Лубни спасати; чуєш, трублять трівогу!

— Отсе по нашому, по запорожськи, лицарські речі, пане полковнику!

— А ти як думав, брате? — самовдовільно одвічав полковник, — і в нас душі запорожські!...

І вони вийшли на широке подвіре, де на узвишу стояв трубач і трубів трівогу. Народ збігав ся зо всїх боків на подвіре.

Часто в Україні, проїзджаючи степи весною, ви чуєте проникливий, повен розпуки зойк: „Татаре йдуть!" обізрітесь і нїкого не побачите, опріч двох-трьох дїтваків, що пасуть скотину, зовсїм на Татар не похожі. Але в тім зойку так багато туги, розпуки, безнадійности, що він певне на довго останеть ся у вас в памяти. Се послїдні відголоски тяжких, страшних зойків, що колись оглашали села українські; се крик переданий внукови від дїда, синови від батька або матери; се зойк, що втратив уже все своє значінє, перейшов в іграшку, в дїтську забавку, но він заховав ще в своїй музикальній сторонї багато правди; серце ниє, завмирає, слухаючи його: се новий красомовний вірш з історії бідного краю... Хочете знати, для чого кричать дїтваки: „Татаре йдуть"?

Всїм звісно, що муравель, комашка громадянська й роботяща, — об сьому навіть колись було напечатано в повійших московських прописях; — звісно також, ш многі, дізнавши ся з новійших московських прописей о працьовитости муравля, були тим дуже задоволені і навіть при нагоді говорять своїм дїтям: „Будь працьовитий, як муравель, то дадуть тобі бонбонку, а з часом зробиш ся знатним чоловіком", — а дуже не много таких, що старались роздивляти жизнь сеї умної комашки, хоч вона, справдї більше занимуща, розмаїтша, научнїйша від жизни дуже многих... як-би то делїкатнїйше виразитись?... многих, що дуже смачно обідають та просиджують ночі за преферансом... Але не лякайтесь, я не стану читати вам лекції о інсектольоґії: менї-б тільки дуже хотїлось, щоб ви в тихий, прекрасний весняний ранок подивились на муравельник, коли те маленьке царство вкриєть ся білими личинками (подушками, як кажуть на Вкраїнї). Муравлї інстинктово чують конечність, держати свої личинки, надію на будучні сили муравельника, в сухости, — та от бережно виносять вони із своїх темних підземних коридорів біленькі подушечки, розкладають їх рядами против сонця, і віддаляють ся на роботу, оставляючи біля кождої подушечки двох вартівників, котрі тихо сидять, наче неживі, сторожучи свій скарб; найменший шелест, легка тїнь від перелетної хмарки — і вони трівожно хватають за личинки. Сїльські дїтваки знають сю журливість муравлїв, і пасучи скотину, иноді цїлий день від скуки перебігають від одного муравника до другого і нуджають комашок; про те вони підбігають до муравельника, нахиляють ся над ним і голосно в один голос кричать:

Комашки, комашки,
Ховайте подушки,
Татаре йдуть!

(Дальше буде).

У снїгу.

Була зима люта. Морози тріщали великі, снїги лежали глибокі. Сонце ненадовго з'являло ся на небі і знову зникало.

Одного дня воно не довго посьвітило на небі і зайшло. Почало смеркати ся, а потім і ніч прийшла.

Тої ночи степом їхав чоловік Юхим Гризенко. Юхим був на базари, але дуже припізнив ся. Усї його товариші, що приїхали з ним з одного села, вже пороз'їздили ся. Він сам смерком виїхав з міста. Спершу, поки видко було, він їхав шляхом. Але де-далї все темнїйшало та темнїйшало. Білий снїг спершу відблискував у темряві, але потім і він счорнів. Тоді Юхим зовсїм загубив шлях. Йому треба було звертати на поворотку, і він звернув не туди, куди треба. Він помітив се не скоро і зупинив ся. Він подумав: „Вертати ся назад — буде далеко. Але я звернув ранїйше, ніж треба. Моя поворотка трохи далї була з сего-ж таки, — з лївого боку шляху. Поверну я тепер з сеї поворотки праворуч і поїду просто степом. Так я перестріну свою поворотку і тодї вже поїду, як треба." Юхим звернув і поїхав степом. Поганенька коняка зовсїм змучила ся і ледви тягла санки. Щоб їй лекше було, Юхим злїз із санок і пішов коло них. Санки їхали, як човен по хвилях. Де був мнякший снїг, або ярок, там вони все то пірнали, то знову виринали. Юхим груз у снїгу часом по пояс, але все йшов, держачись за санки. Він думав: „Аби тільки до поворотки добити ся, а там я вже знайду шлях до дому." І він почав думати про те, що було дома. Він знав, що дома дожидає його Горпина з дочкою. Там тепер у грубі топить ся, тепло та гарно. Як згадував про се Юхим, то починав війокати на коняку, щоб вона швидче йшла.

А тим часом небо зовсїм облягло білими хмарами і пішов снїг.

— Погано! — подумав Юхим і глянув округ себе. Ніч була темна і снїг ішов густо. Він уже забузував усю бороду Юхимови і цїлого його обліпив білим кожухом. Він крикнув на коняку „вйо!" і сам пішов швидче.

Він ішов довго і важко. Йому не було холодно, бо він утомив ся і йому навіть душно було. Але йому спати хотїло ся, а спати не можна, бо замерзнеш. І він, скільки міг, силкував ся йти, хоч і дрімаючи.

Зненацька він почув, що провалюєть ся. Він хотів ухопити ся за санки, але коняка поминула його. Юхим провалив ся. Він чув, як холодний снїг торкнув ся йому до обличя і потім йому здало ся, що наче він тихенько лягає на спину.

— От гарно! — подумав Юхим засипляючи.

А кінь пішов далї сам. Він ішов, часом спиняв ся і стояв, щоб одпочати, а потім знову йшов. Він нашопорошував вуха і прислухував ся, шукаючи шляху до дому. Так він ішов усю ніч, а вранцї виїхав просто на своє село.

Юхимова жінка Горпина побачила, що сани вїздять у двір, а на них ніхто не сидить. Вона подумала: „Де-ж се Юхим? Чи не спить на санках?" Вона вибігла з хати. На санках нікого не було. Спершу Горпина ніяк не могла зрозуміти, що се. Але потім зрозуміла, упала на санки і заголосила.

Сусїди почули плач і збігли ся в двір. Усї побачили, що Юхима нема. Отаман зараз велїв їхати шукати Юхима. Сусїдки розважали Горпину, але вона їх не слухала і все била ся об санки головою і казала голосячи: „На щож ти мене покинув? Що-ж я в сьвітї робитиму без тебе?"

Прийшла Горпинина мати, узяла її і одвела в хату. Люди поїхали у степ шукати Юхима.

Але шукати було погано. Зараз за селом ще знать було слїд від саней Юхимових, але далї в степ сей слїд зникав, бо його засипало снїгом. Люди їздили туди й сюди по степу, шукали два днї і нїчого не могли знайти. Другого дня у вечері вони потомлені вертали ся до дому. За ними бігла собака та нюшила в повітрі носом. Коли се собака стала на одному місцї і почала гребти ногами снїг і гарчати. Вона гарчала спершу тихо, а як побачила, що люди вже від'їхали далеченько, загавкала голосно. Люди все їхали. Собака сїла на тому місцї на заднї лапи й завила. Люди зупинили ся і забалакали: „Чого вона виє? Що там таке? Чи не Юхим під снїгом?"

Вернули ся, під'їхали до собаки. Вона сидїла над дїрою в снїгу, а з дїрки йшла пара. Люди скрикнули: „Стривай! Тут щось є!"

Вони повставали з саней, узяли лопати і почали відкидати снїг. Відкинувши на аршин у глиб, вони побачили мов печерю в снїгу, а в тїй печери Юхима.

Люди сказали: „Замерз, бідолашний!"

Один парубок полїз у яму, щоби витягти мертвого, узяв ся за його й скрикнув: „Та він теплий, живий—він спить!"

— А ну, тягни його сюди!

Парубок підняв Юхима і подав його людям. Ті витягли його. Він справдї тільки спав, але так спав, що нїчого не чув, що з ним робили.

Положили його на санки і повезли до дому. Юхим полежав у снїгу аж дві доби. Мороз був великий, а він не замерз. Він не замерз тому, що круг него бу снїг. Снїг робив так, що йому було тепло. У людини виходить тепло з тїла. Як н те тепло держатиметь ся коло людської тїла, то людина не замерзне. Снїг не давав, щоб тепло розлїтало ся геть од Юхимового тїла, і Юхим не замерз.

Як ми одягаємо свитки або кожухи, то се на те, щоб вони не пускали тепла від нашого тїла. Тепло виходить у нас із тїла, а кожух не дає йому розлїтати ся. Тепло зістає ся коло нашого тїла і гріє його. Кожух не гріє, а тільки не пускає тепла розлїтати ся геть від нас.

Снїг Юхимови був за кожуха. Снїг його не грів, але не давав теплови геть розлїтати ся, і Юхим не замерз. Його привезено до дому і він спершу був хорий, але потім одужав.

СПРАВОЗДАНЄ КАСОВЕ РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД 1910.

Від.	Місцевість	$	c.
1	Shamokin, Pa	407	16
2	Mt. Carmel, Pa	81	85
3	Olyphant, Pa	175	85
4	Jersey City, N. J.	67	16
5	Mt. Carmel, Pa	115	00
6	Brownsville, Pa	112	45
7	McAdoo, Pa	217	45
8	Elmira Heights, N. Y.	61	44
9	St. Clair, Pa	170	70
10	Ansonia, Conn.	124	51
11	Waterbury, Conn.	43	50
12	Yonkers, N. Y.	107	66
13	Troy, N. Y.	41	04
14	St. Louis, Mo.	147	42
15	Buffalo, N. Y.	52	69
16	Lansford, Pa	310	47
17	West Pawlet, Vt.	61	25
18	Seymour, Conn.	36	85
20	Jessup, Pa	93	22
21	Mayfield, Pa	24	25
22	Manown, Pa	3	75
23	Homestead, Pa	90	00
24	Shamokin, Pa	29	47
25	Trauger, Pa	72	69
26	Belle Vernon, Pa	36	25
27	Glen Lyon, Pa	90	23
28	Mahanoy Plane, Pa	240	97
29	Rhone, Pa	86	55
30	Breslau, Pa	128	15
31	Eleanor, Pa	44	00
32	Trauger, Pa	67	50
33	Northampton, Pa	303	98
34	Old Forge, Pa	40	00
35	Whitney, Pa	64	67
36	Scottdale, Pa	57	50
37	Chisholm, Minn.	93	22
38	Auburn, N. Y.	106	63
39	Syracuse, N. Y.	62	22
40	Edwardsville, Pa	83	40
41	Westmoreland, Pa	46	29
42	Passaic, N. J.	122	90
43	Simpson, Pa	47	50
44	Mt. Carmel, Pa	15	00
45	Philadelphia, Pa	46	63
46	Plymouth, Pa	207	50
47	Ambridge, Pa.	72	38
48	McKeesport, Pa	129	30
49	Powhatan, W. Va.	23	50
50	Desloge, Mo.	3	75
51	Yatesboro, Pa	67	50
52	Holyoke, Mass.	29	95
53	Pittsburg, Pa	258	99
54	Terryville, Conn.	21	48
55	Carnegie, Pa	123	23
56	McKees Rocks, Pa	—	—
57	Cohoes, N. Y.	38	22
58	Ramey, Pa	104	19
59	Leinsering, Pa	65	57
60	Baltimore, Md.	8	64
61	Dunlo, Pa	136	22
63	Ford City, Pa	102	02
64	Gradatim, Pa	7	50
65	Elizabeth, N. J.	127	94
66	New York, N. Y.	61	89
67	Butler, Pa	33	66
68	Ansonia, Conn.	30	56
69	New York, N. Y.	17	75
70	Jersey City, N. J.	150	92
71	Franklin Furnace, N.J.	26	35
72	Alden Sta., Pa	125	46
73	Providence, R. I.	20	21
74	Granville, N. Y.	23	75
75	Mt. Carmel, Pa	30	10
76	Newark, N. J.	40	30
77	Yorkville, O.	23	75
78	Minersville, Pa	265	69
79	Meyersdale, Pa	30	90
80	Pleasant Valley, Pa	72	50
81	Baltimore, Md.	26	25
82	New Alexandria, Pa	—	—
83	Carnegie, Pa	15	57
84	Canonsburg, Pa.	39	47
85	Hazleton, Pa	215	47
87	Lancaster, N. Y.	34	91
88	Tonawanda, N. Y.	13	94
89	Simpson, Pa	18	75
90	Centralia, Pa	53	75
91	McKees Rocks, Pa	44	13
92	Taylor, Pa	85	67
93	Newburgh, O.	49	50
94	New Britain, Conn	63	11
95	Beavers Meadows, Pa	84	32
96	Pittsburg, Pa	83	21
97	Marion Heights, Pa.	23	75
98	Shenandoah, Pa	36	97
99	Wilkes Barre Pa	133	46
100	McKeesport, Pa	17	54
101	Canonsburg, Pa	8	26
102	Cleveland, O.	120	41
103	Export, Pa	6	25
104	Perth Amboy, N. J.	140	23
105	Nicetown, Pa	30	93
106	Chicago, Ill.	116	38
107	Sayre, Pa	59	13
108	New York, N. Y.	105	95
109	Ellswoth, Pa	49	00
110	Leetsdale, Pa	41	25
111	Allegheny, Pa	27	35
112	Cleveland, O.	25	84
113	New Florence, Pa	74	47
114	Dunmore, Pa.	79	45
115	New Philadelphia, Pa	43	75
116	Chisholm, Minn.	19	21
117	New York, N. Y.	82	11
118	Pittsburg, Pa	—	—
119	Latrobe, Pa	53	75
120	Spangler, Pa	116	81
121	Trenton, N. J.	175	19
122	Trenton, N. J.	91	00
123	Scranton, Pa	62	00
124	Ormrod, Pa	54	86
125	Chicago, Ill.	10	61
	[illegible]aver Dale, Pa	57	25
127	Buffalo, N. Y.	70	14
128	Lorain, O.	20	60
129	Sykesville, Pa	65	00
130	Pittsburg, Pa	46	39
131	Buffalo, N. Y.	9	47
132	McKeesport, Pa	56	85
133	Newark, N. J.	56	55
134	Ernest, Pa	55	10
135	Smoke Run, Pa	217	78
136	Carnegie, Pa	38	10
137	West Seneca, N. Y.	10	00
138	Philadelphia, Pa	13	60
139	Oil City, Pa	35	00
140	Youngstown, O	100	00
141	Little Falls, N. Y.	43	39
142	Elisabeth, N. J.	58	27
143	Windber, Pa	44	25
144	New York, N. Y.	17	69
145	Altoona, Pa	25	00
147	Allentown, Pa	86	29
148	California, Pa	30	61
150	Pittsfield, Mass.	21	74
151	Allentown, Pa	19	17
152	Homestead, Pa	123	25
153	Berwick, Pa	106	07
154	Dunmore, Pa	45	00
155	Perth Amboy, N. J.	30	88
156	Sheffield, Pa	26	51
157	Donora, Pa	87	29
159	Herkimer, N. Y.	18	32
160	Jamaica, N. Y.	33	30
161	Tower City, Pa	33	00
162	Scranton, Pa	80	95
164	N. Hadley, Mass.	20	38
165	Chicago, Ill.	87	92
166	Barnesboro, Pa	68	25
167	Cumbola, Pa	38	45
168	Perth Amboy, N. J.	43	61
169	Scranton, Pa	44	28
170	Chauncey, Pa	46	86
171	Pittsburgh, Pa	44	84
172	Fredericktown, Pa	30	00
173	Cleveland, O.	36	72
174	Oxford Furnace, N. J.	53	40
175	Detroit, Mich.	32	20
176	New Burgh, N. Y.	27	50
177	Vegreville, Alta., Can.	7	50
178	Manchester, N. H.	11	20
179	St. Louis, Mo.	98	44
180	Scarbo, W. Va.	25	00
181	Manville, R. I.	6	48
183	Sunderland, Mass.	21	44
184	Whiting, Ind.	66	64
185	Hazleton, Pa	62	75
186	McAdoo, Pa	51	97
187	Ford City, Pa	40	99
188	Ginter, Pa	94	24
189	South Fork, Pa	54	09
190	Newark, N. J.	26	78
191	Troy, N. Y.	49	47
192	Herkimer, N. Y.	45	20
193	Red Star, W. Va.	21	50
194	Minneapolis, Min.	27	69
195	Peckskill, N. Y.	23	94
196	Whiting, Ind.	54	75
197	Swoyers, Pa	78	21
198	Port Jerwis, N. Y.	43	35
199	Whiting, Ind.	43	89
200	Syracuse, N. Y.	12	73
201	Whippany, N. J.	14	66
202	Auburn, N. Y.	25	12
203	Brooklyn, N. Y.	35	50
204	New York, N. Y.	9	32
205	Emerald, Pa	41	26
206	Woonsocket, R. I.	33	39
207	Jeanette, Pa	92	08
208	Kingston, Pa	74	47
209	Carteret, N. J.	124	47
210	Westchester, N. Y.	20	25
211	Stapleton, N. Y.	19	32
212	Cleveland, O.	25	00
213	Bayonne, N. J.	42	23
214	McKees Rocks, Pa	31	93
215	New York, N. Y.	25	57
216	Hazleton, Pa	56	25
217	Rochester, N. Y.	32	45
218	Youngstown, O.	27	50
219	Bakerton, Pa	73	70
221	Chicago, Ill.	26	18
222	Mahanoy City, Pa	123	74
223	Port Buckley, Pa	72	08
224	Belle Valley, O.	38	50
225	Desloge, Mo.	121	43
226	Hammond, Ind.	27	50
227	Derry, Pa	71	35
228	St. Clair, Pa	27	50
229	Scranton, Pa	160	99
230	Monessen, Pa	23	22
234	Elizabethport, N. J.	39	29
235	Rossford, O.	37	45
236	Ambridge, Pa	8	47
237	Chester, Pa	44	61
238	New Alexandria, Pa	—	—
239	Philadelphia, Pa	76	22
240	Phoenixville, Pa	11	25
241	Newark, N. J.	22	71
242	Hawthorne, Ill.	23	64
243	West Pullman, Ill.	22	75
244	Bellefonte, Pa	29	69
245	Trenton, N. J.	54	25
246	Crompton, R. I.	11	29
247	Wilmington, Del.	41	21
248	Coatesville, Pa	42	88
249	Nanticoke, Pa	52	20
250	Pittsburg, Pa	110	90
251	Cleveland, O.	33	00
252	Northampton, Pa	20	72
253	Lopez, Pa	57	69
254	New Britain, Con.	22	77
255	West Newton, Pa	48	18
256	Ronco, Pa	26	44
257	Spring Valley, N. Y.	18	61
258	W. E. Pittsburgh, Pa	31	44
259	Chicago, Ill.	24	23
260	Taylor, Pa	43	26
261	Taylor, Pa	46	00
262	Ansonia, Conn.	15	82
263	McKees Rocks, Pa	35	10
264	Juliet, Ill.	53	75
265	Taylor, Pa	66	42
266	Glen Lyon, Pa	36	51
267	Kingston, Pa	—	—
268	Duquesne, Pa	49	20
269	East Chicago, „Ind.“	45	65
270	Youngstown, O.	36	00
271	Troy, N. Y.	24	32
272	Delano, Pa	19	35
273	Hudson, N. Y.	50	00
274	Youngstown, O.	32	30
275	Perth Amboy, N. J.	50	00
276	Ambridge, Pa	60	51
277	Hartford, Conn.	19	70
278	Wilkes Barre, Pa	42	64
279	Glen Campbell, Pa	21	50
281	Manchester, N. Y.	26	85
282	Syracuse, N. Y.	24	36
283	Auburn, N. Y.	19	72
284	Rome, N. Y.	8	41
285	Glassport, Pa	21	25
286	Lorain, O.	27	35
287	Carnegie, Pa.	15	38
288	So. Betlehem, Pa.	20	14
289	Scranton, Pa	28	75
290	Clarksburg, W. Va	19	86
291	Brooklyn, N. Y.	18	70
292	Detroit Mich.	26	19
293	Duquesne, Pa	—	—
294	Madera, Pa	38	02
295	So. Omaha, Nebr.	—	—
296	New Kensington, Pa.	78	30

Прихід за листопад є . $16.405.68

Розхід за місяць листопад

Посмертне по бл. п.:

Михайлї Секета, Irvin, Pa. - -	$1000.00
Юстинї Захаріяш, McAdoo, Pa. - -	1000.00
Даньку Пистун, Troy, N. Y. - - -	1000.00
Пилипі Полійовскім, New Florence, Pa. -	1000.00
Кузьмі Шура, Rhone Pa. - -	1000.00
Николаю Федаш, Pittsburg, Pa. - -	1000.00
Петрі Жинськім, Olyphant, Pa. - -	500.00
Іванї Стець, Sayre, Pa. - -	1000.00
Верoнї Шраґа, New Burgh, O. - -	400.00
Аннї Длуґош, Crompton, R. I. -	200.00
Йосифі Станьчак, Carnegie, Pa. - - -	200.00
Розалїї Ловренц, Lansford, Pa.	400.00

Запомоґа для:

Мих. Пеха, Lansford, Pa. -	800.00
Михаїла Квасінського, Philadelphia, Pa. -	100.00
Данька Оклієвич, Manchester, N. Y. -	200.00
Івана Цапяк, Leetsdale, Pa.	200.00
Василя Гарадим, Chisholm, Minn. -	100.00
Сильвестра Гривнак, Rochester, N. Y. - -	100.00
Йосифа Пім, Newark, N. J.	100.00
Василя Гриценка, Elizabeth, N. J. -	100.00
Ксавера Маркович, Jersey City, N. J. -	100.00
Василя Плавяник, Hawthorne, Ill. -	50.00
Федора Югас, Scranton, Pa.	200.00
Йосифа Бурик, Sunderland, Mass. -	200.00
На фонд „Мирослава Січинського“ Галичина -	1000.00
На фонд „Рідна Школа“ Галичина - -	500.00
Славянський Еміґраційний Дім (членьство) - -	500.00

Сиротинська часть по:

Дмитрі Драґан, Granville, N. Y. -	500.00
Николаю Федьо, Pittsburg, Pa. -	250.00
Орґан Р. Н. Союза	1.323.60
Платня Головного Уряду .	270.00
Надгорода Орґанізаторів за Nov. i December -	257.93
Адміністрація Р. Н. Союза .	255.53
Розхід за листопад єсть	$15.807·06

Зіставленє:

Прихід за падолист єсть	16.405·68
Готівка з кінцем жовтня була	80.554.15
Весь прихід .	96.959.83
Розхід за падолист . .	15.807.06
Готівка з кінц. лист. остає	$81.152.77

З того:

Фонд сирітський	43.793.01
„ резервовий . . .	24.113.97
„ народний	2.522.73
„ бідних	4.983.70
„ еміґраційний . . .	272.65
„ розпорядимий . . .	5.466.71
Разом	$81.152.77

Д. Капітула г. предс.,
А. Шаршонь г. кас.,
С. Ядловський г. ф. секр.

СПРАВОЗДАНЄ КАСОВЕ РУСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД 1910.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	15	45
2	Mt. Carmel, Pa.		75
3	Olyphant, Pa.	3	75
4	Jersey City, N.J.	2	84
5	Mt. Carmel, Pa.	3	50
6	Brownsville, Pa.		50
7	McAdoo, Pa	13	73
8	Elmira, N. Y.		75
9	St. Clair, Pa	6	25
10	Ansonia, Conn.	9	75
11	Waterbury, Conn	2	00
12	Yonkers, N. Y	2	00
14	St. Louis, Mo	6	90
16	Lansdford, Pa	10	90
18	Seymour, Conn.	3	10
20	Jessup, Pa	6	50
21	Mayfield, Pa		50
23	Homestead, Pa.	7	50
24	Shamokin, Pa		48
25	Trauger, Pa	1	25
26	Belle Vernon, Pa		75
27	Glen Lyon, Pa	11	65
28	MahanoyPlane, Pa	5	50
29	Rhone, Pa	5	00
30	Breaslaw, Pa.	7	50
33	Northampton, Pa	27	80
35	Whitney, Pa		75
36	Scottdale, Pa	5	50
37	Chisholm, Minn.	3	00
38	Auburn, N. Y.	2	50
39	Syracuse, N. Y.		75
40	Edwardsville, Pa.	11	15
42	Passaic, N. J.	7	00
43	Simpson, Pa	4	50
45	Philadelphia, Pa		75
46	Plymouth, Pa	10	13
47	Ambridge, Pa.		50
48	McKeesport, Pa	8	25
53	Pittsburg, Pa	13	50
55	Carnegie, Pa	6	00
58	Ramey, Pa	2	60
59	Leisering, Pa	3	45
60	Baltimore, Md.	1	80
61	Dunlo, Pa	1	50
63	Ford City, Pa	1	75
65	Elizabeth, N. J.	4	50
68	Ansonia, Conn.	3	50
70	Jersey City, N. J.	4	75
72	Alden Sta, Pa	14	25
73	Providence, R. I.		25
81	Baltimore, Md.		90
82	NewAlexandria, Pa	5	75
83	Carnegie, Pa		25
85	Hazleton, Pa	6	75
87	Lancaster, N. Y.	2	15
90	Centralia, Pa.		25
91	McKees Rocks, Pa	1	00
92	Taylor, Pa.	2	75
96	Pittsburg, Pa	8	50
97	MarionHeights, Pa		50
98	Shenandoah, Pa	3	00
99	Wilkes Barre, Pa	1	50
104	PerthAmboy, N.J.	7	20
105	Nicetown, Pa		75
106	Chicago, Ill.		50
107	Sayre, Pa.	2	25
108	New York, N. Y.	2	00
109	Ellsworth. Pa	1	00
116	Chisholm, Minn.		25
117	New York, N. Y.		50
120	Spangler, Pa	4	00
121	Trenton, N. J.	18	53
123	Scranton, Pa.	1	00
126	Beavedale, Pa		75
127	Buffalo, N. Y.		25
128	Lorain, O.	1	75
129	Sykesville, Pa	3	00
130	Pittsburg, Pa	1	50
132	McKeesport, Pa.	4	25
133	Newark, N. J.	2	75
135	Smoke Run, Pa.	2	25
136	Carnegie, Pa.	1	25
139	Oil City, Pa.	1	00
140	Youngstown, O.	2	50
142	Elizabeth, N. J.	1	75
147	Allentown, Pa	3	50
148	California, Pa	1	00
156	Sheffield, Pa.	3	20
157	Donora, Pa.	4	50
188	Ginter, Pa.	1	65
197	Swoyers, Pa.	3	50
201	Whippany, N. J.		75
203	Brooklyn, N. Y.		50
207	Jeanette, Pa.	1	80
213	Bayonne, N. J.		68
214	McKees Rocks, Pa.		50
222	Mahanoy City, Pa	5	25
223	Port Buckley, Pa	1	50
225	Desloge, Mo.		22
227	Derry, Pa.	3	20
229	Scranton, Pa.	8	35
245	Trenton, N. J.	2	75
246	Crompton, R. I.		50
257	SpringValley, N.Y.		50
258	W. E. Pittsburg.		76
259	Chicago, Ill.	4	43
260	Taylor, Pa.		25
276	Ambridge, Pa.		75
285	Glassport, Pa.		25

Прихід за місяць листопад єсть	$413.80
Готівка з кінц. жовтня остала	9.721.44
Весь прихід .	10.135.24
Розхід за листопад .	15.00
Готівка в кінц. листопада остає	$10.120.24

Д. Капітула, г. предс.,
А. Шаршонь, г. кас.,
С. Ядловський, г. ф. секр.

ГРОШІ — СМЕРТЬ.

Чоловік найшов у лїсі гроші. Як відкопав їх, то повна скриня грошей. Став той чоловік над тими грішми і на ввесь ліс гукає: „Ґвалт, смерть!“...

Той ліс був чималий і в ньому сиділо дванайцять чоловіка розбійників. Ото ті розбійники почули, як той чоловік став ґвалтувати, та й прийшли. Прийшли роздивитись — що за чудо? Хоча були розбійники, а все здивувались. То не бють того чоловіка, а питають: „Де-ж та смерть, чоловіче?“ — „А се-ж гроші в скрині, — каже той чоловік, — се-ж смерть і є“. — „Хто?! ее смерть?! Ну стривай, оступись но ти, ми ще сеї смерти не боїмось!“ Та ото чоловік той оступивсь, а розбійники взяли тую скриню і потяглись у гущавину з нею. Розбійники пішли, і той чоловік затих та й пішов собі своєю дорогою.

Грошей у скрині дуже багато було, розбійники коло тієї скрині стоять,— от як подуріли всі. Така сила грошей! Кождий думає: „Коли-б менї така сила грошей!“ Ну, треба буде ті гроші дїлити, та з радощів погуляти хочуть. Одні розбійники, шість чоловіка, пішли в місто купувати ласощі, а других шість готують обід. Так се змовились ті, що по ласощі пішли, щоб не дїлити тих грошей на всіх, а тільки на сих шістьох. Купили вони ласощів та й усипали в них отрути. „Нехай же прийдем, то оддамо тим сї леґуміни, та й отруїмо сими леґумінами: вони не знатимуть нічого, як раз найдять ся отрути... Гроші тодї ми самі подїлимо“... Ті змовляють ся на тих, а вже тї, що обід готували, насипали в страву отрути. Дожидають тих, — нехай прийдуть, то найдять ся. Таке одні одним лихо готують, і одні про одних нічого й не знають. Так і вийшло, що одні одних нагодували трутизною, і не постереглись, як найлись... Так і пропали всі дванайцять. Той чоловік тодї прийшов до них та й каже до мерців: „От ви й не вірили, що в грошах смерть, тепер от усі пропали, бачте, що я правду казав“.

„SWOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
184 Hudson Street, New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
184 Hudson St., New York, N. Y.

K. KIRCZOW, manager
184 Hudson St., New York, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА"
часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців	$2.00
до старого краю на 12 місяців ...	$2.00
в Америці на 6 місяців	$1.00

Сплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адреса:
„SVOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

Під розвагу байдужним.

З робітничих кругів дістаємо слідуюче письмо до опублікованя:

Хвальна Редакціє!

Довідали ся наші люди, що в Вашінґтоні кують острі закони проти еміґрантів, то й поспішили до корту (суду) по горожанські (сітізенські) папери. З Robertson County зголосило ся дня 9. січня с. р. 12 Русинів і вибрали перші папери. На другий день прийшло до суду богато Русинів та Поляків і домагали ся перших паперів, але судовий урядник (клерк) відправив їх з нічим і казав прийти пізнійше. Деякі з відправлених перебувають вже в Злучених Державах по кільканайцять літ. Коли вони дістануть бажані папери, — нікому не відомо.

Що-до других горожанських паперів, то се вже в руках лоєрів (адвокатів). Хто добре заплатить, того вони вже якось перепхають через судовий іспит, але кождий аплікант має богато клопоту і коштів.

Кілька наших Русинів належить до Falls County. Пішли вони до свого корту по перші папери, але тамошний урядник заявив виразно, що паперів не видасть нікому, хто не вміє власноручно підписати ся. Не робить ріжниці, чи аплікант перебуває в Америці місяць, чи рік, чи навіть кілька або і кільканайцять літ. От клопіт!

Було би добре, як би всі наші Русини, скрізь по цілій Америці, старали ся за всяку ціну дістати горожанські папери, щоб не потребували колись нарікати так, як у нас тепер нарікають.

Вже то треба признати, що Німці та Жиди далеко мудрійші і проворнійші від нас Русинів. Вони, як тілько злізуть з корабля і дістануть в новій вітчині яку-таку роботу, зараз біжуть до корту і вибирають перші горожанські папери. Жиди і Німці знають, що коли станутъ американськими горожанами, вільне людська сила не викине їх з вільної землі Вашінґтона. Нехай собі американські праводавці кують незнать які тугі кайдани на іміґрантів, вони з того сьміють ся, бо сих кайданів їм вже ніхто на руки не заложить... Так роблять всі розумні люди. На кождий случай старають ся забезпечити собі свою будучу долю, лиш наш руський Іван байдужний до всього. Йому здасть ся, що як він вже в Америці, то ніхто не має до нього права. А гейже, братку!... А що буде тоді, як одного гарного поранку прийде до твого гавзу поліціянт або який инший урядник і скаже до тебе з „джентельменською" усьмішкою: „Сей, Джан!... Бери свої манатки і забирай ся до своїх старих контрів! Тут нема для тебе місця... Америка для Американців!"... І що ти тоді, бідний чоловіче, вдієш, коли у тебе нема вже сил до праці, коли у тебе численна родина, коли твої власні діти виречуть ся тебе, не хотячи вертати з тобою туди, куди їх не тягне?...

У наших галицьких сусідів є одна дуже влучна приповідка: Mądry Polak po szkodzie. А чи не можна тої приповідки приноровити і до наших руських робітників?... А гейже, що так!

Кождий Русин повинен над справою американського горожаньства поважно та зріло застановити ся, а обдумавши гаразд усю ту квестію, зробити так, як каже здоровий хлопський розум. Треба самому забезпечити свою непевну будучність і ще других до доброго наклонити. Бо біда не спить. — Може вже незабаром прийдуть для іміґрантів дуже тяжкі хвилї. Хто має очи, той бачить, що зі столиці Злучених Держав починає віяти в сторону всіх чужоземців якийсь дуже сильний вітер... Кождого іміґранта, хочби він проживав в Америці і кількадесять літ, уважають тут чужоземцем так довго, поки він не викаже ся цертифікатом горожаньства Злучених Держав.

Се, що я написав, написав не на те, щоби когось учити, але на те, щоби перестеречи моїх братів робітників. Робіть собі, як хочете, але як прийде біда, не нарікайте на нікого, тілько на свою власну байдужність. „Стереженого Бог стереже" каже наша пословиця, а я, пишучи сї рядки, мав на приміті саму лише перестрогу.

Михайло Турляк,
Bremond, Tex., Robertson Co.

До сього письма не треба мабуть богато коментарів... Ми тїшимо ся, що наші робітники бачуть зло самі і старають ся йому зарадити. Таких Турляків здало би ся по кілька в кождій руській громаді, а тоді наші іміґранти не потребували би лякати ся про свою будучу долю. Наші передові люди, а особливо сьвященики, повинні подбати, щоб як найбільше число руських поселенців пішло за радою та осторогою Михаила Турляка. Треба людям витолкувати, що їм нічого жалувати за австрийським підданьством, бо з нього не мати-ме тут ніхто ніякої користи. Американське горожаньство не пошкодить тим, що думають вертати до старого краю. Вони будуть під охороною американського правительства, а коли австрийські власти не позволять вибрати котрогось з них війтом, — то се ще невелика біда...

Ще пару років тому назад, американські власти самі просили людий, щоб ставали горожанами їхньої держави, а нині вже й тим, що добровільно зголошують ся по сітізенські папери, валять під ноги грубі колоди. А що то буде за рік, за два?... Треба кувати зелізо, поки горяче, бо колись може бути за пізно...

Як боронять наш народ правдиві його заступники.

(Дальше.)

Так, я міг би навести Вам ще богато примірів. (Посол Каспер: Русини дістали деякі приречення, але не одержали нічого; приміром при шестиміліоновім кредиті!) Так воно є. (Посол Каспер: Чому чесний нарід Русинів не має також чогось дістати? — Оклики. — Посол Каспер: Тут вже ми з Вами підемо разом!) Мої Панове! Від 1 липня через довший час що днини конфісковано у нас наші часописи, а й тепер се практикує ся далї; дуже часто зовсім безпідставно. Перед місяцем сконфісковано у нас часопись Діло задля критики соймової промови презеса польського Кола. (Слухайте, слухайте!) Голова польського Кола рахуєть ся в Галичині до властий, котрі стоять під спеціяльною охороною карного закона (Признаня), хоч ухвалений в 1852 р. карний закон не міг ще тоді предвидіти сеї високої гідности. Я можу навести ще инші такі приміри: так приміром одної статї в одній провінціональній галицькій часописи не сконфісковано, але сконфісковано її у Львові. Так приміром скофісковано перед двома тижнями одну статю в руській провінціональній часописи Підгірська Рада в Сгрию, але львівського польського дневника Dziennik Polski, котрий передрукував дословний переклад тої статї, не сконфісковано. (Слухайте, слухайте!) Так уже у нас той сам зміст в польській мові не підлягає конфіскаті а в руській мові його конфіскують ся.

На те, як поводять ся з нас з польськими часописями, хочу на вести лише один примір. Я відчитаю Вам статю з одної польської часописи, в якій Поляків виразно взиває ся до різні Русинів міста Львова. (Слухайте! Слухайте!) В часописи „Herold Polski" (Оклики: Ляйборґан Бобжиньского!) з 9. липня 1910 р. подибуємо слідуючу передовицю — я маю ориґінал, а Вам прочитаю дословний переклад (читає):

„Гайдамаки (так називають Поляки Русинів українського національного табору, до котрого належить значна більшість львівських Русинів) грозять голосно в місті, що за вбитого Коцка мусить впасти один польський університетський професор. Розумієть ся, що в першій мірі має ся тут на думці презеса польського кола д-ра Ґломбіньского. Ми можемо запевнити Українців, що на случай, якби д-рови Ґломбінському впав один волос з голови, у Львові послідувала би рішучо різня всіх гайдамаків".

Ся статя містить в собі два каригідні вчинки: Поперше розширюванє непокоячих поголосок. Можу впевнити, що нікому не прийшло на думку підприняти щонебудь проти особистого безпеченства пана голови польського кола. Хорони Боже! Але статя використовує розярене, в якім польське населене міста находило ся після сумних подій з 1. липня в університеті і стараєть ся через злочинну суґґестію підбурити польську людність міста Львова до насильств проти Русинів. А се є друге каригідне діло в сій статї. Проте його не сконфісковано, розширювано всюди по Львові, кождий Поляк читав його і одушевляв ся ним. Коли таких статий не конфіскує ся, то виходить з того ясно, що галицьким властям і намісництву на безпеченстві Русинів міста Львова абсолютно не залежить.

Під теперішною управою краєвого правительства відносини по селах є також що-раз гіршими. По громадах веде ся господарство рабунковє, а правительство підпирає начальників громад, котрі його ведуть, наколи вони лише польській політиці ідуть на руку. Польські власти повітові допускають ся найдальше ідучих надужить, щоби лише переслідувати Русинів. Дійшло до того, що один руський сьвященик і його жена мусїли відбути кару арешту, на яку їх засудило староство в Бібрці за се, що жадали руських карт зелїзничих. (Слухайте! Слухайте!) Так трактуєть ся в католицькій державі руське католицьке духовенство! (Посол Пастор: Чи се правда?) Дякуйте Богу, отче Пастор, що ви не руський сьвященик, бо би й ви певно дістали ся доси до арешту.

Швіндель з шинкарськими концесіями.

При розданю концесій шинкарських в послідних тижнях покривдило намісництво многі руські громади і руську людність взагалі. Скасовано передовсім безправно ток інстанцій, позаяк намісник зарядив, щоби найперше староства усї акти предкладали намісництву, а опісля на основі вказівок намісництва роздали концесії. Таким способом право рекурсу зійшло на просту формальність, після закона були ради громадські покликані, виявити свою опінію що-до осіб концесіонарів і шодо потреби шинків в громаді. Тих опіній в загалї не узгляднено і установлено шинки і там, де їх громади зовсім не жадали і з етичних і економічних зглядів установленю шинків противили ся. Намісництво позискало собі тим способом тисячі індівідуїв, що на кождім кроці будуть знаменитими аґітаторами для правительства і пануючих в краю верховодів. (Пос. Цегельський: З концесій зроблено корупцийний фонд. Пос. Дністрянський: Для купованя виборчих гієн. Пос. Бачинський: Проч з Бобжиньским. Пос. Лагодинський: Пан Стапіньский дістав від намісника 2000 концесій шинкарських для своєї партії). Я ґратулюю йому сего на жаль ми не є в тім положеню, що пан колеґа Стапіньский. З другої сторони однак многоважний акт остаточного знесеня права пропінації, який мав принести для краю з господарського і етичного боку благодатні наслідки, зістав тим способом зведений на инші дороги, а для краю спроваджено давні нещасливі відносини, які істнували на тім поли ще за старої Польщі. А се все маємо завдячити нашому намісникови і нашій краєвій управі.

Польський похід конскрипцийний.

Ми маємо вже нині також передсмак, як випаде у нас в слідуючім році конскрипція. Вже нині допускають ся на тім поли власти політичні разячих надужить, вже нині усувають безправно установлених громадами в їх обємі діланя комісарів конскрипцийних, а установляють на їх місце людий готових іти за покликом польських орґанізацій політичних, польської преси а навіть польських епископів, щоби як найбільше Русинів вписувати за Поляків і тим способом збільшувати польський стан посїданя.

Ми остерігаємо вчасти тут вже в тій хвили присутне правительство перед тими надужитями і заявляємо, що не злякаємось перед ніяким средством і перед ніяким кроком, щоби лиш ударемнити ту велику грозячу небезпеку. (Грімкі оплески).

Такі у нас в краю відносини, мої Панове. Через те й прийшли ми вже давно до переконаня, що настав крайний час зірвати із системою повірюваня гідности галицьково намісника польським політикам (Притакненя). Ми бажаємо обсадженя сего місця безпартийним мужем (Притакненя і оплески), а не польським політиком, бажаємо обсадженя сього місця обєктивною особистістю, австрийським намісником, який дійсно управляв би краєм, а не вів польської політики на границях держави. (Оплески).

Українська обструкція в соймі.

Тепер приступаю до обговореня справ, які розіграли ся в остатній сесії галицького сойму, під яких вражінєм ми і доси остаємо і котрі мусять вплинути не лиш на всю політику в краю, але й на наше становище в парляменті. Я приступаю до представленя тої ідилї, як нам натякнув на се пан президент міністрів. З представлень пана президента міністрів виходило би, що се дійсно таки ідиля. (Оклик: розумієть ся, після інформацій польського кола!) Так, наші соймові товариші були дійсно приневолені польським колом, хопити ся найкрайнійших средств. (Слухайте!) Руська обструкція в галицькім соймі була висловом оборони тяжко гнобленого народа (Притакуваня і оплески), вона була розпучливою боротьбою, знятою в той момент, коли стало розходити ся о питанє житя. Руська обструкція була боротьбою не лиш о права руського, але й польського народу (Живі притакуваня), котрого заступники занехали були також боротьбу о демократичну виборчу реформу, а навіть грозили більшости відмовою буджету, але опісля таки поповзли до ніг консерватистів і віддали їм на поталу інтереси власного народа.

Так отже руські посли в галицькім соймі були одинокими борцями за демократичну виборчу ординацію.

Я бачу, що деякі панове невдоволені сею обструкцією, через те мушу тим панам сказати, що не Русини були тими, що стали в галицькім соймі вести обструкцію. Ні, мої Панове, консервативні члени сойму обструують виборчу реформу вже цілими роками. (Дуже слушно!) Хто розпочав обструкцію по комісіях? Початок зробили панове екселєнції, бувші міністри, бувші намісники, вони то стали перші вести обструкцію, вони наші вчителї в обструкцийнім ремеслї. (Посол Пастор: Ученики перейшли учителїв). Воно так все водить ся, було би дуже кепсько, коли було-б инакше. Ваша партія була учителькою.

Тут сидить оден високошановний член правиці, котрий перед кількома роками залив був ціле одно засїданє комісії потоком своєї красномовности. (Посол Діямант: Хто се такий?) Nomina sunt odiosa. Чогось такого він вже тепер не робить, він став бароном, хоче тепер поправити ся. Кажучи коротко, Русини були приневолені бороти ся за права руського і польського народу, а наші соймові товариші можуть тепер з повною рацією повторити отсю паролю, котра у Поляків звела ся до пустої фрази: За нашу і вашу свободу, вели ми боротьбу. (Потакуваня і оплески).

З польської сторони роблять ся заходи, вводити загал в блуд твердженєм, немов то Поляки предложили були Русинам на поли виборчої реформи якусь угоду, якесь порозуміне. (Посол Цеглинський: Гарне собі порозуміне!) і що... (Посол Цеглинський: Міністер сказав навіть, що посли се приняли!) До того ми ще повернемо... і що немов то Русини на се не пристали і дальше сойм обструували.

Як-же виглядає се „порозуміне"? Осудіть і рішіть, прошу, мої Панове, чи така дорога може довести до порозуміня? Народови, котрого число виносить в краю 44 процент усего населеня краю (слухайте!), а котрого податкова сила творить 33 процент загального податку, подано 23 процент всїх мандатів і то як максімум польської ласки. (Слухайте! Слухайте!). Виборча реформа означає в кождім краю, в кождого народу епоху і всяка політична партія і кождий нарід старає ся при тій нагоді укріпити, упевнити і піднести своє політичне положенє. Ми Русини маємо вже на основі істнуючої виборчої ординації можність вислати до сойму 30 процент всїх послів. В році 1861, коли то правительство перший а й послїдний раз за свого конституційного житя віднесло ся було обєктивно до галицьких виборів... (Посол Цеглинський: То було австрийське правительство!). Так, се було виїмково австрийське правительство!... дістали ми 44 на 151 мандатів (слухайте! слухайте!), отже майже 30 процент. Коли-ж ми нині маємо їх менше, то се маємо завдячити звісній системі галицьких виборів. (Оклики). Але заведіть сегодня в курії сільських громад безпосереднє виборче право, переведіть вибори обєктивно і законно, то й сегодня мати-мемо 30 процент послів в соймі. А тепер мали-б ми бути зіпхнуті на 23 процент всїх мандатів! Коли-ж нам се предложено як максімум польських концесій, то нашим товаришам в соймі не остало таки нїщо инше, як боротьба. Докоряють ще нашим соймовим товаришам, що вони не хотїли спокійно виждати, поки Поляки після переведеня буджетової дебати і ухвали буджету вкінци не ухвалять заповіджених основ виборчої реформи. Мої Панове! Якжеж можна домагати ся чогось такого від наших товаришів? З погляду на цілу історію польської угоди, з огляду на остатне злєманє умови що до відшкодованя на основі закона про збут худоби була-б се наївність, була-б се легкодушність (Голоси: Народна зрада!), або таки й зрада народа, здати ся в такій преважній справі на польську ласку і неласку без застережень, без забезпеченя. Мої Панове! О таку наївність наших товаришів у соймі преціньж посудити годі; вони вчинили все те, що кожда инша політична партія в їх положеню була би мусїла вчинити. (Посол Цеглинський: Але австрийське правительство, здаєть ся, притакнуло сьому плянови! Коли Бінерт говорив сьогодня про порозуміне, то було се може порозуміне між польським і австрийським правительством!). До сього, пане товаришу, ми ще прийдемо.

(Конець буде).

В читальні.

Учитель взяв в руки кусник крейди і губку, звернув ся лицем до читальників і так промовив:

— Хто має з собою записник, або хоч шматок паперу, нехай пише усе те, що я буду писати на таблиці. Звертаю вашу увагу, що від сього писаня звільняють ся тільки старших робітників; молодші мусять виноговувати пильно усі незнані слова на такий лад, як я се вам сьогодня покажу. Я лише з „Наталки Полтавки" випишу вам незрозумілі слова; з инших кусників, які будемо читати тут в читальні, а так само і з тих книжок, що їх будете читати дома, — мусите вже виписувати собі усе незрозуміле самі, бо я на се не маю часу, тай за других робити не можу... А тепер пишім: незнане слово з лівого боку, а поясненє — в право. Одно під другим від початку аж до кінця.

Горювати = бідувати; скитати ся = бурлакувати, волочити ся; утеряти = згубити, стратити; толк = тямка, глузд, пантелик; глумити ся = глузувати, кепкувати; город (з наголосом на: го) — місто; не стижу ся = не стидаю ся; городянка = міщанка; засідатель = ассесор; холодець = студенець, дриглі; укутати = угорнути, випити, з'їсти; земство = земський суд, автономічний суд шляхотський; халепа = біда, нещастє; притьмом = нараз, конечно; накладно = зі стратою; моторний = меткий, жвавий; волосний = громадський, (волость: громада, ґміна); жевчик або жевжик = фертик, финтик; хлистик = прутик, голиш; хазяїн = господар, ґазда; чернець, ченці = монах, монахи; суженний = нареченний; хожий = схожий, подібний; жижки = підколінки, жили під колінами; обманювати = обдурювати, зводити; проворний = швидкий, бальорний, моторний; беньконт, бонкет = пир, баль; повітчик = урядник повітовий; цехмистр = старший майстер, голова майстерського цеху; двір = обійстє, подвірє; рублена хата = дильована хата; льох = пивниця, яма, печера; могота = міць, сила; не в моготу = не по силі, не під силу; становити ся = ставати, стати, почнати, рішати; спрос = запит, запитанє; промах = блуд, похибка; не промах = не дурний; обман = облуда, ошуканство, мана, омана; бешкет = нечесть, біль; спесивий = пишний, високодумний, чваньковатий; безталанне = нещастє, гірка доля; заживочний = заможний, засібний; посідіти = посивіти; сватать ся, женитись на кімсь = свататись до когось, женитись з кимсь; протопопша = жінка декана; осоружний = обридливий, ненависний, гидкий, огидний, противний; любезний = любий, милий, приємний; заставляти = заставити, принукати, присилувати, приневолити, упорти кому щось; схаменути ся = опаматати ся, стямити ся, роздумати; лежень = лежух, леґейда; злидні = бідність, убожество, недоля; відати = знати; приют = захист, захоронка; упрямство = впертість; покорити ся = повинувати ся, зробити те, що хтось велить; угодний = вгодний, сподобний, уподобний; привязати ся = причіпити ся, вселити ся; приміта = прикмета, признака; щеміти = скиміти; прихка = вигадка, вередованє, перебиранє; вередувати = вигадувати, перебирати, коверзувати; кирпатий = скривлений; надежний = надійний; пиране = віно, посаг; пособити = помагати; презирство = зневага, погорда; обезглуздіти = зсунутись з глузду, стратити розсудок; ланець = обірванець, обідранець, урвитель; острог = дім карний, тюрма; москаль = салдат, жовнір; навернути ся = обявляти ся, приводжувати ся, прийти на гадку; бундючний = надутий, пишний; уджигнути = втнути, справити; тетеря = такий птах, або також рід муки або сухарів (кваша).

(Дальше буде)

КАЛЄНДАР.

Січень.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
26	Четвер	Ермила і Страт.
27	Пятн.	Отців синайск.
28	Субота	Павла Тив.
29	Неділя	Покл. ок. Пет.
30	Понед.	† Антонія
31	Вівтор.	Атаназія і Кир.
1	Середа	Лютий. Макарія

НОВИНКИ.

** Дня 23-го с. м., узброєна варантами, зробила тутешна поліція облаву на два „медичні інститути", а іменно: „Collins New York Medical Institute", № 140 W. 34 str., та „Dr. John E. Thompson", N. 342 W. 27 str. — в Ню Йорку. Розказ арештованя видала тутешна почта, обжаловуючи їх о висиланє неморальної літератури почтою та продаванє заказаних річий. Сконфісковано цілі вози всяких памфлєтів і відвезено їх на поліцію. В інституті „Колінс" арештовано двох людий та визначено на них кавцію по 5000 долярів. Кільканайцять инших клерків того „інституту" представлено „grand jury" і переслухано як сьвідків. Голова фірми, добродійка Тереса Колінс, має лежати — як говорять — тяжко хора.

** На шляху „Пенсильвенійської" желїзниці, що тягне ся 11,235 миль, протягом послїдних 10 лїт проїхано на смерть 7.806 осіб, то значить, що на кождих півтора милї випадає один труп.

**Після обчислень економістів в Злучених Державах постійно є без праці 4 міліони людий. Є се 4 процент цілого населеня. Гірші обставини панують тільки в Росії, Італії і Австрії.

** В наслїдок значного приросту населеня в Злучених Державах, після тутешної конституції мусить бути і побільшене число послів до Конґресу. І число їх буде збільшене о 42 мандати (до сеї пори було 391 послів), то значить, що число послів від тепер виносити буде 433. Після обчисленя, стейт Ню Йорк дістане 6, Пенсильвенія 4, Ню Джерзи і Ілінойс по 3 послів більше.

**В леґіслятурі стейту Масачусетс внесено біл, силою якого заказує ся жінкам носити сукнї коротші, як 6 цалів низше колїн, та блюзки витяті на грудях. Коли сей біл вістане ухвалений, то жінкам сего стейту не буде вільно показувати ся публично в витятих сукнях, а малі дівчатка будуть мусїли носити довгі по землю суконки. Як приличність, то приличність!...

** Місто Ню Йорк в недовзї буде мати ще один височезний будинок, що буде найвисший зі всїх до тепер існуючих. Найновійший „драпач хмар" буде високий на 750 стіп, отже висший о 140 стіп від будівлї Сінґера, та о 50 стіп від будинку асекураційної компанії Метрополитен. Стане він на розї вулиць Барклей і Парк Плейс коштом 12 міліонів долярів, та разом з вежою буде високий на 58 до 60 поверхів.

** За минувший рік привезено до Злучених Держав за 48 міліонів брилянтів. І тутешні робітники можуть ще нарікати на злі часи!...

** Стейт Ню Джерзи мав протягом кільканайцять годин ґубернатором — дівчину. А стало ся се тому: Речинець попередного ґубернатора Форта скінчив ся в понедїлок, 2-го с. м. о півночи а після стейтової конституції інавґурація нового ґубернатора може відбути ся о 12-ій в полудне слїдуючого дня. Віцеґубернатор рівнож тратить в тім случаю власть разом з ґубернатором — і в сей спосіб в наслїдок недогляненого блуду підчас укладаня конституції, стейт лишає ся протягом кільканайцяти годин без голови. Щоб охоронити ся перед евентуальними плутанинами, порішено, що сего року в часї того „безкоролївства" ґубернатором має бути панна Філіпс, приватна секретарка уступившого ґовернера. І в сей спосіб помилка приневолила до сего, за чим даремне борють ся суфражистки: практична рівноправність жінок в справованю публичних урядів.

** В леґіслятурі стейту Міссурі внесено біл, щоби кождий муж мав право безкарно вбити всякого любовника приловленого на любовних сходинах з чужою жінкою.

** У Вашинґтонї взято під обради Конґресу законопроєкт поправки конституції, жадаючий, щоб сенаторів вибирав народ. До сих пор сенаторів вибирали стейтові леґіслятури.

** В незвичайно сумнім положеню находить ся 800 емігрантів з Росії, між якими певно буде много Русинів-Українців, яких тутешні власти не допустили в Америку. Завернені перед двома тижнями з Ню Йорку, прибули на пароходї „Ураніон" до Ротердаму. Компанія відіслала їх осібним желїзничим потягом до російської границї. Однак тут російські власти заборонили їм вступу на рідну землю, мотивуючи тим, що коли вони поважили ся виеміґрувати з границь батюшки царя, без його позволеня, то тим самим стратили право до повороту. В виду того німецький уряд відставив нещасливих опять до Ротердаму, то є до Голяндії. Тут вони сидять вже від 15-го с. м. і уряд голяндський хоче в дорозі дипльоматичній спонукати Росію, щоб приняла назад бездомних бідаків.

** З ухвал народного з'їзду. Щорічно українська національно-демократична партія в Галичині скликує до Львова „Народний з'їзд". В сему з'їздї беруть участь делеґати повітових орґанізацій з цілого краю, та соймові й парляментарні посли. На з'їздї народні діячі здають звіт зі своєї діяльности, а відтак радять над політично-економічним положенєм руського народу в Галичині. Вкінци ухвалюють відповідні резолюції.

На сегорічнім з'їздї ухвалено між иншим, щоби українські посли в парляменті і в соймі заострили свою опозиційну тактику. Ухвалено також домагати ся в правительстві у Відни усуненя галицького намісника, д-ра Бобжинського, котрий зглядом Русинів поступає сторонничо і несправедливо. На внесенє посла Петрицького ухвалено візвати руський нарід, щоби бойкотував корчми і тютюн.

** Австро-російське примиренє. Відносини між Австрією і Росією не дуже мирні. Від часу анексії Боснї сї відносини заострились. Одначе останними часами ходять слухи, що Німеччина старає ся цїлком помирити сї держави. В доказ сего австрійський престолонаслїдник має поїхати на весну у відвідини до царя. Покищо ходять про се лиш слухи, а певного нічого сказати не можна.

** В сегорічні йорданські сьвята (19-го с. м.) в Петербурзї цар Никола перший раз по 1905-ім роцї брав особисту участь в водосьвятю. В роцї 1905 іменно підчас сеї самої нагоди, коли то давано гарматні сальви, гарматний набій картачами вдарив в царську палату, не ранячи однак нікого. Урядово „вияснено" тодї сей замах в той спосіб, що зайшла ошибка що до гарматних набоїв. Тогорічне торжество минуло якось без „ошибок".

** Дитина-малпа. В Одесї (Росія) одна заробітниця вродила малпу. Справдешну малпу, котра навіть не подібна до дитини. Цїла вкрита темно-рудою шерстю. Уроджена потвора жила лиш дві години. Мати і батько люди цїлком нормальні.

** Пес говорить. Коло Гамбурґа в Німеччині є пес, який вміє говорити. Про се були чутки і кілька вчених вибрало ся туда, щоби сї чутки провірити. Вони знайшли, що пес вміє сїм слів, і правдоподібно розуміє їх значінє, бо знає, де їх говорити. Виговорює досить добре.

** Хліб з дерева. В Америцї виробляють з дерева папір на ґазети, а в Німеччині роблять з дерева хліб. В Берлїні є вже навіть фабрика, котра виготовлює деревляний хліб. Деревляні обрізки варять доти, доки вони не розлізуть ся на клейку масу. До сеї маси додають трету часть житної муки і з сего виробляєть ся відтак хліб, який печеть ся як хліб звичайний у печи. Тепер деревляним хлібом годують коний, але на випадок голоду бідні люди будуть також годувати ся сим хлібом, котрий, як кажуть, не є шкідливий для людського здоровля. Не знати лиш, чи хліб сей поживний.

**У Франції, в місцевости Рош живе старушок сьвященик, що на новий рік сьвяткував свої 105-і уродини. Мимо сего тїшить ся як найгарнійшим здоровлєм і усї сьвященичі функції сповняє як найточнїйше. Однак се ще не все. Сей сьвященик, походячий з сухітничої родини, коли дожив 75-ого року житя, закупив — надїючи ся скорої смерти — памятник на свій гріб, на якім казав вирити таблицю: „М. Ґаден, помер 188—". Однак час минав, і надійшов рік 1890, а він все ще жив. І тодї казав на гробі змінити послїдню 8, надїючи ся кождої хвилини своєї смерти. Одпак вона не приходила, мимо того, що надійшов рік 1900. І тодї він по раз другий казав на памятнику змінити числа. Але коли прийшов і рік 1910 і він по раз третий мусів зміняти напись на гробі, то тодї вже його нірвала лють. Казав з плити викинути всї числа і полишити лиш 19— і тепер вже — як заявив кореспондентам — є зовсїм певний, що більше вже написи не прийде ся йому зміняти, позаяк вона вистане аж до 1999 року — а так довго і він сам вже не вірить, щоб пожив.

** Міліонове обманьство з листовими марками. В Петербурзї попали власти на слїд обманців, які в цїкавий спосіб допускали ся рабунку на державнім скарбі. Іменно петербурська поліція сконфіскувала два міліони з'ужитих російських почтових марок, котрі закупив один купець, щоб їх вислати до Варшави. Там зорґанізована банда усувала почтову печатку з тих марок, а відтак пускала вже чисті марки знов в продаж. Таке ремесло управляли обманці від кількох лїт.

** Війна з щурами в Суфолк. З анґлїйського місточка Суфолк надходять вісти про успішну боротьбу з язвою щурів, так вельми небезпечних в розношуваню заразливих хоріб. Близько сорок фаховців занятих є в тій околици нищенем щурів, а чимало є ще охотників. Взагалї по всїх місцевостях півострова Orwell потворили ся т. зв. „Щурячі товариства", котрих головним завданєм є бити щурів. До сего й заохочує також духовенство з проповідальниці своїх парохіян. З околиць Sutton доносять, що там множество котів погибло від зарази, що перейшла на них із щурів. Тимто заряд зелїзниці Great-Casten оповістив, що на якийсь час здержує ся перевіз кріликів і заяців до торговельних місцевостий. Учені дослїдили, що богато вбитих щурів мало велику силу заразливих хоріб. Як обчисляють, денно гине до 10 тисяч щурів з рук фаховців і охотників.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Повідомляю всїх жертводателів і учасників віча в Jersey City, N. J., як також і Товаришів „Р. М. К. П.", що гроші призначені на „Фонд Адама Коцка" зложені на мої руки в сумі $41·35, вислав я до п. Василя Гришка в Scranton, Pa., котрі він має вложити на Банкову книжку в Scranton-і, аж призбирає ся більша сума, призначена на висше згадану цїль. Всїм Жертводателям, котрі не забувають на руські дїти, катовані польськими учителями — щире руське Спаси Біг!

Jersey City, N. J., Jan. 14. 1911.

Стефан Миляновuч.

ВИКАЗ ЖЕРТВ

на фонд вшанованя памяти Адама Коцка,

зібраних з нагоди побуту Впов. Добр. Ірини Сїчинської в Злучених Державах, котрі вплинули на мої руки, з отсих місцевостий:

Scranton, Pa.	121.40
Olyphant, Pa.	71.70
Taylor, Pa.	72.75
Wilkes Barre, Pa.	16.18
(У W. Barre, зібрано $26.18, з того видано на тикет до Pittsburg-а для д. Сїчинської $10.00).	
McKees Rocks, Pa.	70.15
Monessen, Pa.	135.13
Canonsburg, Pa.	70.00
Ambridge, Pa.	12.54
(В Ambridge вібрано $24.25, з того видано на тикет до Allentown для д. Сїчинської $11.71).	
Philadelphia, Pa.	200.00
Boston, Mass.	51.14
Holyoke, Mass.	30.75
Yonkers, N. Y.	82.77
Jersey City, N. J.	41.35
Carlisle, W. Va.	2.70
Всево прислано на мої руки	$978.56

Гроші ті суть вложені до одного із скрентонських банків на Savings Account, а коли надішлють і другі місцевости свої жертви, тодї будуть вислані до краю на призначену цїль.

Scranton, Pa., дня 20 січня, 1911.

Василь Гришко.

Дальші жертви просить ся посилати на адресу:

BASIL HRYSHKO
439 NORTH 6-th AVE. SCRANTON, PA.

ЖЕРТВИ НА СТРАЙКЕРІВ В ВЕСТМОРЕЛЯНД КАВНТІ, ПА.

На руки підписаного надіслали:

Відділ 78 Р. Н. Союза, Minersville, Pa.,	$34.00
Відділ 181 Р. Н. Союза, Manville, Pa.,	10.35
Відділ 250 Р. Н. Союза, N. S. Pittsburg, Pa.	10.00
Відділ 196 Р. Н. Союза, Whiting, Ind.,	8.55
Мих. Заверуха, Brooklyn, N. Y.,	3.00
о. Іван Велигорський, Cohoes, N. Y.	2.00
Григорій Савчук, Canada,	2.00
о. Вал. Балог, Whiting. Ind.,	1.00
Іван Сирилко, Harmorville, Pa.,	1.00
Дамян Бориско, Benson, Ill.,	1.00
Василь Яковчук, Canada,	1.00
Разом	$78.90
Квітовано в 1-ім ч. „Свободи"	15.60
„ „ 2-ім „ „	40.00
„ „ 3-ім „ „	6.15
„ „ 4-ім „ „	23.30
Загальна квота	$158.95

Всїм тим жертводавцям, що поспішили зі скорою помочію бідним страйкерам, складаю в імени нещасливих сердечну подяку. Инші відділи нашої орґанізації і всїх милосерних людий прошу надсилати свої обильні датки в як найкоротшім часї, бо потреба дуже велика.

ДМ. КАПІТУЛА,
предс. Р. Н. Союза.

НА СТРАЙКЕРІВ В ВЕСТМОРЕЛЯНД КАВНТІ

зложили отсї Добродії з Pittsfield, Mass.: Братство сьв. Димитрія $10·00, Дмитро Спасик $1·00, Теодозій Спасик 75 цент.; по 50 цент.: Ник. Стефанюк, Ілія Яремій, Ілія Данилейко, Остафій Яремій, Пантелей Яремій, Григорій Андреів, Н. Щербань, Іван Проданюк, В. Ктитор, Андрій Осадчук, Анастазія Гуска; по 25 цент.: Григорій Заверуха, Йосиф Ткачук, Анна Сеник, Ілаш Савюк, Григорій Соколовський, Юрій Спасик, І. Легуняк, Василина Яремій, Катерина Петращук, Григорій Гуска, Дмитро Соколовський, Петро Федоришин, Пантелей Ґерман, Пантелей Т. Яремій, І. Миронів, Н. Ковак, П. Дарчук, Юрко Никорчук, Василь Гуска, Михаїл Василів, Грицько Василинюк, Ірина Муневич, Дмитро Василинюк, Антін Муневич; Анна Амбросійчук 5 цент. — Разом 23 дол. 30 цент.

E 17

ПОДЯКА.

Неумолима, люта смерть прийшла ненадійно і забрала з поміж нас найліпшого брата і опікуна. Наша розпука і горе безграничні. Жаль і туга роздирають до краю наші опечалені серця. В тяжкім, невиносимім смутку та болю одинокою нашою розрадою — се тисячі тих дорогих Родимців, які поспішили віддати послїдню прислугу нашому незабутньому братови бл. п. Николаєви. Тронуті до глубини серця такою великою любовію та щирою прихильністю до помершого перед часом нашого брата Николая, складаємо отсею дорогою найщиршу і найсердечнїйшу подяку всім П. Т. Приятелям, Сусїдам і Знакомим покійника, як і всім чесним Землякам, що не жалували своїх трудів і взяли участь в сумнім обряді похороннім. Наперед дякуємо з цїлого серця Тобі, Високопреосьвященний Владико і Архипастирю. Дякуємо сердечно за провід у всїх богослуженях і за трогаючу пращальну проповідь. Неменше щиро дякуємо всім Впов. Товаришам пок. Николая і всьому Впреп. Клирови обох обрядів та православному Архимандриту, Впр. о. Марновичу. Дальше дякуємо всім Хвальним Братствам і Товариствам так пітсбурським як і дооколичним і всім чесним Парохіянам та Громадянам з Пітсбурґа і околиці. Дякуємо також обом Вп. Відпоручникам „Р. Н. Союза" і „Свободи", а з окрема всім тим Вп. Сестрицтвам, Братствам, Товариствам, Родинам і поодиноким Особам, що уквітчали домовину покійного брата прехорошими вінцями та цьвітами. Наконець дякуємо щиро о. Н. Струтинському за його прощальне слово над сирою, отвертою могилою.

Усїм Вам, Дорогі Братя і Сестри, щиро-сердечно дякуємо. Нехай Господь Бог наділить Вас кріпким здоровлєм і осінить своєю небесною ласкою та опікою, а нам — нехай додасть сили видержати сей страшний, несподіваний удар. — Слава Ісусу Христу!

БРАТ АНДРІЙ З РОДИНОЮ.

СПРАВИ „Р. Н. СОЮЗА".

Покровитель і почетний член Р. Н. С.:
Їх Преосьв. Стеф. Сотер Ортинський, перший руський Епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8. Butler, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Евген Гвоздик, Scranton, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Митренко, Olyphant, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Редактор:
Осип Стеткевич, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Управитель друкарні:
Константин Кирпів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 123 Sussex Str., Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз" — приймає членів до 45 літ житя.

Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1,000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" (половину посмертного) $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг, або рук $1,000.00, б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпиталю божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

ДО ВСІХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРГАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали деклярацій без виповненя сьвідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні деклярації, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню деклярацій просимо на те уважати, щоби на деклярації було подано, на яке посмертне член хоче належати, перечеркненем слово ціле або половину посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иншого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив, якої есть віри. Не вистарчає сказати, що член есть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на деклярації пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах деклярації.

Місячні справозданя т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів просимо виповнювати і присилати враз з деклярациями і розметом.

Від Головного Уряду
Р. Народного Союза в Америці.

Ч. 1546 КВІТ $500.00
на пятьсот долярів, котрі п. Параска Драґан отримала як посмертну запомогу по мужу Дмитрі з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Гренвілл, Н. Й., дня 22. січня 1911.
Параска Драґан.
Сьвідки:
Андрій Костюн.
Йосиф Томашевский.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 74.
Андрій Костюн, предс.
Андрій Гаврилко, секр.

Ч. 1626 КВІТ $900.00
на девятьсот долярів, котрі п. Катерина Полійовська отримала як посмертну запомогу по мужу Филипі з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Ню Флоренс, Па. (дати не подано).
Катерина Полійовська.
Сьвідки:
Федор Куромко.
Атанас Королевят.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 113.
Тимко Мадичук, предс.,
Андрей Геферт, секр.

Ч. 1627 КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі місцевий уряд отримав як похоронні кошти по Филипі Полійовськім з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Ню Флоренс, Па. дня 15. січня 1911.
Андрей Геферт.
Сьвідки:
Лешко Максимчак.
Василь Хлеба.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 113.
Тимко Мадичук, предс.,
Андрей Геферт, секр.

Ч. 1635 КВІТ $200.00
на двіста долярів, котрі п. Антін Длуґош отримав як посмертну запомогу по жені Анні з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Кромптон, Р. Ай. дня 15 січня 1911.
Антін Длуґош.
Сьвідки:
Іван Кравчук.
Денис Дячун.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці.
Михаїл Андрец, предс.
Стефан Пригарський, секр.

Nr. 1649. $500.00.

RECEIPT

for five hundred Dollars, which I undersigned **Hugh J. Roberts**, the guardian for **Dmytro Dragan's** children in West Pawlet received today the death benefit after **Dmytro Dragan** from the Treasury of the **Little Russian National Union of America.**

Seventeenth day of January 1911.

Witnesses { a) Richard W. Jones. b) Thomas W. Edwards. — Hugh J. Roberts. Signature.

From the Local Society of the Little Russian National Union of America Branch 74.

Ч. 1550 КВІТ $250.00
на двісте пятьдесять долярів, котрі п. Марія Жентичка отримала як посмертну запомогу по мужу Івані Жентичка з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Новоселиця, дня 22 грудня 1910.
Марія Жентичка.
Сьвідки:
Тириля Іван.
Бушко Іван.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 80.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Балтімор, Мд. Брацтво сьв. Петра і Павла, від. 81, подає до відомости, що на річнім мітінґу дня 4. грудня м. р. вибрано слідуючий новий уряд: О. Ліщинський, предс.; Й. Семенків, заст. предс.; В. Чачка, секр.; К. Медвецький, заст. секр. І. Валеґа, кас.; М. Шутран, заст. кас.; В. Свиршко, Й. Дурдела і О. Козуб — контрольори; Т. Качоровський і Й. Горнятко — опікуни хорих; А. Петрик, хорунжий; Б. Свиршко, маршалок. Мітінґи відбувають ся останньої неділі в місяци в Боґимієн галі. — В. Чачка, скр.

Ню Йорк, Н. Й. Товариство „Поміч в чужині", від. 215., повідомляє всіх своїх членів, що дня 5. січня с. р. вибрано отсей новий уряд: Х. Корендович, предс.; Ю. Чоп, заст. предс.; О. Кучма, кас.; І. Дзядикевич, заст. кас.; С. Кучма, секр.; І. Паліньський, заст. секр.; І. Беднарчук, дверник; Л. Залишка і Л. Григоровський, опікуни хорих; Ф. Зухорський і В. Титла, контрольори. Мітінґи відбувають ся першої суботи по першім під ч. 46 Ave. A. New York. — Адреса секретаря: С. Кучма, 182 Ave B. New York.

Іст Йонгставн, О. Повідомляю всіх місцевих і позамісцевих земляків, що на нашім плейзі істнує від 15-го мая м. р. Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 218., якого урядниками суть слідуючі особи: Йосиф Сокіл, предс.; Мих. Боґдан, кас. і Йосиф Ярош, секр. Мітінґи відбувають ся другої неділі по першім, о 2-гій год. пополудни. Рівночасно подаю до відомости, що наше братство приймає нових членів **без вступного** через 3 місяці: січень, лютий і марець. До Р. Н. Союза приймає ся нових членів після статута. Голосіть ся до місцевого секретаря на адресу: Joseph Jarosh, Box 103, Moldawen, E. Youngstown, O.

Обурн, Н. Й. Товариство „Запорожська Січ", від. 283., подає до відомости, що на річнім мітінґу дня 25. грудня м. р. вибрано отсей уряд: Я. Миськів, кошовий; І. Чорній, осаул; А. Бурий, писар; П. Цьовків, заст. писаря; З. Курочка, скарбник; І. Король, заст. скарбника; В. Гевський, І. четар; К. Жмурко, ІІ. четар; Л. Зобків, ІІІ. четар; Т. Ворожбит, IV. четар; 3-тий і 4-тий четарі є рівночасно членами контр. комісії. М. Грубий, тростіє; Г. Смоляк і І. Юрдиґа, опікуни хорих; І. Вовчак, дверник. На сім мітінґу ухвалено, що член, котрий через 2 місяці не заплатить розмету, зістане з Р. Н. Союза виключений. — Яков Миськів, кошовий; Захар Курочка, скарбник; Андрій Бурий, писар.

Кенонсбург, Па. Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 84., подає до загальної відомости, що дня 15. січня с. р. вибрано ось який новий уряд: М. Віняр, предс.; І. Хохоляк, заст. предс.; І. Радомський, секр.; С. Глинський, заст. секр.; І. Гайда, кас.; Н. Лазоришак, заст. кас.; І. Шканяк, дозорець хорих, Н. Берда, дверник. — Мітінґи відбувають ся другої неділі по першім, о год. 2-гій пополудни.

Гейзелтон, Па. Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 85., подає до відомости, що на річнім мітінґу дня 18. грудня м. р. вибрано слідуючий уряд: М. Мардиняк, предс.; В. Костюк, заст. предс.; А. Романчак, секр. фінанс.; О. Шараварко, секр. рекорд.; А. Пелехач, кас.; А. Дріль і І. Радинський — доз. каси; С. Біндас, Н. Гут і К. Кравчук — контр. комісія; Н. Галек, заставник; А. Гордийчук, М. Панько, Г. Гоней, В. Скуба, І. Мостивюк і Н. Яцищук — дозорці хорих; Г. Гараус, капітан. Дверника назначує предсідатель на кождий мітінґ. Мітінґи відбувають ся кождої неділі по 15-тім в читальні „Просьвіти". Котрий член не заплатить своїх належностий за 2 місяці, зістане виключений з Братства і з Р. Н. Союза. — Мих. Мардиняк, предс.; Анд. Пелехач, кас.; Ад. Романчак, секр. фінанс.

Карнегі, Па. Товариство „Запорожська Січ", від. 136., подає до відомости, що на річнім мітінґу дня 8. грудня м. р. вибрано отсей уряд: Г. Пенґрим, пред.; Т. Мазурок, заст. предс.; Я. Гойсан, кас.; Д. Збалишин, заст. кас.; І. Копчак, секр.; С. Михалюк, заст. секр.; А. Брандибура і П. Бурин — опікуни хорих; О. Пшеничка, П. Бурин і О. Копко — контр. комісія; Ф. Гриценко, хорунжий; І. Качмар поліціянт; А. Брандибура, орґанізатор; Г. Пенґрим і О. Копко — до удержаня порядку в церкві: І. Копчак і А. Гойсан — до підписуваня чеків. Мітінґи відбувають ся кождої третої неділі по 8-ім в церковній салі при улици Джейн (Jane) № 220. Котрий член не явить ся без важної причини на мітінґу, заплатить 50 ц., а урядник 1 дол. кари. Ся ухвала перейшла на засіданю дня 8. січня с. р. — Іван Копчак, секр.

Перт Амбой, Н. Дж. Братство сьв. О. Николая, від. 104., подає до загальної відомости, що на річнім мітінґу вибрано слідуючий новий уряд: Н. Ваверчак, предс.; Т. Юпцик, заст. предс.; Г. Сидор, кас.; В. Вільк, заст. кас.; Д. Степась, секр.; К. Шкурат, заст. секр.. Контрольна комісія: В. Стецко, П. Шут, І. Фейшел і А. Миколаїв. Надз. хорих: Г. Волошин, Й. Гриб, І. Макар і К. Журав. Гриць Липник, кап.; І. Заблоцкий, хорунжий; І. Чайка, дверник. Мітінґи відбувають ся в першу неділю по семім, в галі п. Н. Ваверчака, 720 Charles St. точно о годині 3-тій пополудни. — Николай Ваверчак предс., Дмитро Степась секр.

Ню Бург, Н. Й. Братство сьв. Николая, від. 176., подає до відомости, що на річнім мітінґу дня 15. с. м. вибрано слідуючий новий уряд: М. Яблонський, пр.; М. Бережняк, кас.; І. Папавек, секр.; Д. Когут, заст. секр.

Сиракюз, Н. Й. Товариство „Січ", від. 282., повідомляє всіх своїх членів, що перший мітінґ сего року відбудеть ся дня 29. січня б. р. о 2-гій годині пополудни. На сім мітінґу будуть полагоджувати ся дуже важні справи, як: справозданє касове з минувшого року, потверджене нововибраного уряду і т. п., тож обовязком кождого члена на означений час явити ся. Мітінґ відбуде ся в салі Пет О'Дей на Фаєт стр. — Ник. Крук, секр.

Трентон, Н. Дж. Братство сьв. Петра і Павла, від. 245., подає до відомости, що на річнім мітінґу дня 15. с. м. вибрано слідуючий новий уряд: П. Стадник, пр.; П. Реваґа, заст. предс.; І. Паславський, кас.; С. Практика, заст. кас.; Г. Собків, секр.; М. Скоропад, заст. секр. Контрольна комісія: П. Реваґа і Я. Бойко. Дозорці фінас.: П. Калужняк і І. Юзва. А. Музика, орґанізатор. Запроваджуючий вибір: Г. Гавришкевич і І. Терлецький. І. Мандзюк, дверник. — Гнат Собків, секр.

Бруклин, Н. Й. Братство Пр. Тройці, від. 203., подає до відомости, що на річнім мітінґу дня 3. грудня м. р. вибрано слідуючий новий уряд: Петро Кравчук предс.; Іван Балко, заст. предс.; Василь Саів, кас.; Дмитро Висоцький, заст. кас.; Людвик Мигаль, секр.; Петро Маліцький, заст. секр.; Іван Боґуш і Дмитро Висоцький — контрольори; Петро Мармаш, капітан; Олекса Гарасим, дверник. — Юліян Павчак.

Бівердейл, Па. Бр. сьв. Арх. Михаїла від. 126. повідомляє, що на річнім мітінґу вибрано слідуючий новий уряд: М. Юско пр., Дм. Гомняк з. пр.; М. Сливка скр., Ст. Доранський з. скр., В. Гомняк кас., Ів. Бирош і І. Валко доз. каси, В. Гальґаш хорунж., І. Фочік капіт., П. Ковальський посл., Ю. Куцала двер. Мітінґи відбувають ся в кожду 3-у неділю в місяци, в церковній гали. Адрес брацтва: M. Slifka, Box 1091 Beaverdale, Pa.

Бофало, Н. Й. Бр. сьв. Івана Хрест. від 15. повідомляє, що на річнім мітінґу вибрано слідуючий новий уряд: М. Лукач пр., М. Малас з. пр., О. Риджик кас., М. Федак скр., Т. Бренкач з. скр., М. Котелець маршал., О. Гриньків і М. Гаравус контр., І. Олійр хорунж., П. Сивик і Ів. Гаравус надз. хорих, Ст. Завіський дверн., Й. Пятак і М. Михал поліц.

Чізгольм, Мін. Бр. сьв. о. Ник. від. 37. подає до відомости, що на річнім мітінґу вибрано слідуючий новий уряд: І. Лазоришак пр., П. Жентичка секр., М. Косяк кас., П. Курочка з. пр., М. Сушереба з. скр., Ф. Намісняк з. кас., В. Худик кап., П. Пліпка і С. Вохнич доз. хорих, В. Іванця контр. книг. Мітінґи будуть відбувати ся в кожду неділю по 20-ім в звичайнім місци. — П. Жентичка скр.

Форд Ситі, Па. Бр. сьв. о. Ник. від. 63. подає до відома, що вибрано слідуючий новий уряд: К. Голизна пр., Й. Драґан скр., Гр. Волошинович кас., Я. Михайлишин опік. хорих, С. Баль і М. Розумбайґер контр. ком. — Й. Драґан скр.

Лорейн, О. Бр. Преображенія Госп., від. 286. подає до загального відома, що річний мітінґ відбув ся 17. грудня на якім вибрано слідуючий новий уряд: І. К. Васкович пр., І. Пінцура з. пр., П. Проць скр., М. Савчин з. скр., І. Школьніцький кас., М. Ющишин з. кас., І. Шехніцький і І. Саляк контр. комісія, Стефан Сцісловський доз. хорих. Котрий з членів не явить ся на мітінґ і не передасть місячної належитости, зістане виключений з Братства і з Р. Н. С. сейчас першого місяця. — П. Проць секр.

Ню Йорк, Н. Й. Р. Тов. „Тисьменица", від. 144. подає до відомостя, що дня 19. січня на мітінґу вибрано слідуючий новий уряд: К. Підлуський пр., Й. Іванкевич з. пр., М. Богайчук кас., Д. Квасняк з. кас., А. Зубрицький скр., А. Ленський і Й. Мартинець контр., Й. Сковронський і Стефан Пішчак доз. хорих, Й. Сосповський марш., Мітінґи відбувають ся в 2-гу суботу по першім під ч. 134. Е. сема улиця. Урядові години секретаря в кождий четвер і суботу від год. 7-ої до 9-ої вечером. Його адреса: A. Zubryckyj, 160 E. 3rd St. New York, N. Y.

ПОВІДОМЛЕНЯ.

1.

Повідомляє ся усіх, кого се тикає ся, що канцелярія товариства: „Український Прапор" находить ся на: 78 Joseph Ave, Rochester, N. Y.

2.

Повідомляє ся усіх, що Дмитро Олінський, бувший орґанізатор товариства „Український Прапор" зістав виключений з того товариства за переступлене 4-ох параґрафів та иньші провини.

Уряд Товариства:
„Український Прапор."

Позір, Братя!

Перший баль сего року в Пітсбурґу заходом братства Фльора і Лавра відділ Р. Н. С. ч. 130, відбуде ся дня 21. січня 1911 в галі „Просьвіти", на 7-ій улиці. На сей баль запрашаємо всіх Русинів так з Пітсбурґа як і околиці.

Уряд брацький.

ПОЗІР! БАЧНІСТЬ!
Русини міста Rochester, N. Y.
Кружок Аматорський парохіяльної читальні „Просьвіти" відограє дня 28. Січня с. р. в Germania Hall. 424 Clinton Ave. два гарні представленя:

I.
На старости літ
II.
Іцко Сват

Перерва між представленями буде виповнена декламаціями.

По представленю баль

ЦІНИ МІСЦЬ: перворядне 50 цент., другорядне 35 цент., а остатне 25 цнт.

Чистий дохід призначений на гр. кат. церкву в Rochester, N. Y.

За добру забаву ручить
КОМІТЕТ.

Убога мати, не маючи спромоги виживити своєї дитини і не хотячи віддати її в чужий дім сирітський, удає ся сею дорогою до добрих сердець з запитом, чи не схотів би хто взяти сю дитину на власність. Ся дитина, — се чотиромісячна здорова і вродлива дівчинка. Голоситесь на адресу: Mr. John Trzesniowsky, 498 Division Str., Perth Amboy, N. J. (4—5)

Передвиборчі збори.

(Образок з житя руських бурш'в).

IV.

Наш Кальнокий — як то вже читачеви з мого попередного образка звісно — се нова звізда на небосклоні нашого політичного житя, се одинокий можливий чоловік, який міг би обняти не лише посаду руського міністра без теки, але і обовязки австрійського міністра справ заграничних. Однак не думай, ласкавий читачу, що на тім кінчать ся здібности нашого Кальнокого. Його талант так широкий, так бистрий, як широка і бистра Дніпрова вода... І коли я в попереднім образку змальовав тобі, ласкавий читачу Кальнокого яко знаменитого теоретика, то нині хотів би я тобі вказати, що наш Кальнокий сливе знаменитим і своїм робі практиком яко руський міністер справ внутрішних..

Я вже бачу, читачу, твою безмежну цікавість, що се за уряд руського міністра справ внутрішних, коли у нас такого нема... Чого, як чого, любий читачу, то міністрів справ внутрішних ми маємо подостатком... Правда, що не засідають вони в парляменті на лаві міністрів, що не ходять в золотошитих фраках... наші міністри справ внутрішних, се люди, що так уміють дібратись до внутрішностий руських товариств, що по році або двох їх урядованя лишає ся по товариствах — одна слава... До таких міністрів справ внутрішних належить також наш Кальнокий... Пригадай но собі, читачу, як одного року з'їхало ся багато народовської молодіжи до Львова і всі пословали вписатись до академічного товариства, щоби учитись поступу від своїх старших братчиків. А товариство мало в програмі: поступ, свобода мисли і слова, тож чи не запалить ся молоде серце до такої гучної програми? Але якже здивовані були народовці, коли наш Кальнокий кликнув їм на встрічу: Стійте!... вишшіть ся аж по загальних зборах, бо ми хочемо мати радикальний виділ... і не впустив народовців до товариства... І чи-ж не прогнав зробив Кальнокий?... — післиві мої радни гадки зовсім розумно, бо тим способом прецінь дав Кальнокий народовцям можність свободи слова і мисли поза товариством, як також навчив їх поступу, бож завязане нового академічного товариства — се признає кождий — то знамя великого поступу в житю народовців. — Правда, коли-б се зробили народовці з одним лише радикалом, то удостоїли-б назви мамелюків, сервілістів, зацофанців, але нашим радикалам мусить то уйти за добре, бо-ж вони люди програми, бо-ж вони радикали...

І живе товариство народовців житєм широким і рухливим, хоть і без гучної максимальної програми а товариство радикалів з'їдає останки готових грошей, які колись зложили народовці на підмогу бідних академиків і вже в недовзі прийдесь ся йому засьпівати „вічная память". — Отож, любий читачу, перший дебют нашого Кальнокого яко міністра справ внутрішних. І другий дебют у Віднини зачав ся теж не лучше. Наш Кальнокий довів тутки до того, що одних народовців порозганяв з товариства, а другі вийшли самі, щоб не видіти поступу радикалів. Бо в дійстности се зовсім справедлива причина обуреня Кальнокого, що якісь там народовці сьміли упоминатись о пошановане своєї особи, перекона і прав. Прецінь річ ясна, що де єсть наш Кальнокий, там тілько властителі програми максимальної можуть мати голос, права і переконаня...

Відбули ми також, ласкавий читачу, кілька приватних зборів, аранжованих Кальноким. І що за розумні реферати чули ми там, а які сьмілі резолюції!... Послухай, читачу, одна з них така: удіяємо гр. Тафому вотум недовіря і жадаєм, щоби сей уряд віддав в відповідніші руки, — або: стремимо до того, щоби міністер Гавч уступив, бо його управа не на скрізь лихе... Розумієсь ся, що від таких грізних резолюцій задрожала ціла Европа а на другий раз день понесла ся вість, що Тафе і Гавч уступають...

І нинішні передвиборчі збори вітворив теж наш Кальнокий і промовив немо більше тими словами:

— Панове товариші! Я позволив собі спросити вас на нараду над вибором нового голови. Коли у нас вибір голови все річю дуже важною, то тим важнійшою єсть він сего року, коли у нас припадає 25-літний ювилей. Ми мусимо заманіфестуватись на нім як слід, а до сего треба нам відповідного чоловіка. Не потребую додавати, що маніфестація мусить випасти в дусі радикальнім. Прошу отже товаришів подавати на се місце кандидатів, а я з своєї сторони ставляю кандидатуру товариша Ваця.

— Славно! — кликнула одна часть буршів.

— Позволю собі заінтерпелювати товариша Кальнокого — почав один з нових членів, котрого яко початкового звали медичним технічним виразом „Ембріон" — яка се має бути маніфестація а зглядно, які приготованя пороблено до неї? Зачув..., що народовці зложили на ... 200 зр....

— Перепрашаю! — перебив Кальнокий — на ювилей не складали ніякі народовці, тільки наші бувші члени... і длятого прошу бесідника не піддавати нам таких інсинуацій, бо буду примушений відобрати голос.

— ... — то народовці... відозвав ся несьміло Ембріон...

— Відбираю бесідникови голос — промовив Кальнокий — і взиваю всіх, щоби строго держали ся предмету і подавали кандидатів на голову. Опісля буде час і на другі справи.

— Але-ж я нічого не сказав!... протестував Ембріон.

— Та саме тому, щось нічого не сказав, не маєш голосу... відповів сьміючись один з буршів.

— Прошу о спокій! — кликнув Кальнокий. — Хто зголошує ся до слова?

— Прошу о голос! — кликнув Клінікер.

— Товариш Клінікер має слово! — проголосив Кальнокий.

— Я прононував би на голову Насікомого! — промовив Клінікер. — Він був першим, що зачав справу ювилею, тож нехай її докінчить...

— Товариш Насікомий має голос! — сказав Кальнокий.

— Дякую товаришови Клінікерови — говорив бомбастичним голосом Насікомий — за піднесене моєї кандидадури, однак заявляю, що я вибору на голову безусловно не прийму. Прошу всіх товаришів приняти се моє заявлене до відомости.

Дальше понеслись кандидатури Кальнокого і других, але всі по черзі зрікались. Остав ся один кандидат Вацьо.

— Уділяю товаришови Насікомому голос! — сказав Кальнокий.

— Мої панове! — промовив Насікомий.—Як бачу остав ся один кандидат на голову, а іменно товариш Вацьо. Однак заявляю, що я противний його кандидатурі. Не перечу, що Вацьо добрий хлопець...

— Добрий! добрий!... гуділи бурші...

— Але на голову — продовжав Насікомий — спосібностий не має.

— Кривда! кривда! — кричали бурші.

— А що то, що говорю — кінчив Насікомий — не єсть виключно моїм поглядом, але судом більше нас зібраних, тож вношу зарядити що до особи Ваця на голову, пробне голосоване картками.

Заряджене Кальноким пробне голосоване виказало, що шість карток було за Вацьом, шість против а дві порожні.

Голос забрав Насікомий і промовив:

— Стоїмо супроти дуже невідрадного факту. Нема поміж нами народовців, щоби робили інтриґи ставлянєм своїх кандидатів, а мимо того чуємо між собою роздор. Сумний се факт і я жалію над ним, а рівночасно взиваю товариша Ваця, щоби заявив, що не кандидує на голову. Се одинокий вихід в тій справі.

Вслід за тим забрав слово Вацьо і пальнув мову, яку опісля назвали бурші „кандидатською." — Коли я мовчав до тепер, то тільки для того, щоби показати, які засм... смар... находять ся поміж нами...

Мов наглий вітер підніс ся шум. Часть буршів оплескувала бесіду Ваця, друга часть під проводом Насікомого вийшла з салї.

Ріжно толковано про сю „кандидатську" бесіду. Одні говорили, що Вацьо хотів себе нею зробити неможливим на голову, а сам Вацьо голосив, що до трупів инакше говорити годі...

Ще підніс ся голос Ембріона з запитанєм, які приготовленя пороблено до ювилею, але наради замкнено а один з буршів сказав: На що приготовленя робити, буде кнайпа тай спокій!...

— А що-ж дієть ся з ювилейним виданєм, на яке народовці зложили гроші? — спитав Ембріон бурша.

— Лучша добра кнайпа, як лиха книжка... відповів бурш.

— А чи-ж годить ся за гроші народовців справляти радикальну маніфестацію? — спитав Ембріон бурша...

— Який же з тебе ще ембріон... промовив бурш... пожди трохи, уцивілізуєш ся, то зрозумієш...

* *

А народовці слали гроші на маніфестацію народну, та хотіли дізнатись, о скілько пішла руська молодіж вперед — душею, серцем і умом...

Та чи пішла вона вперед?!...

Лаврін.

Книжки надіслані до редакції.

Песьні жальбы*). Поезії Якуба Коласа. Вільня, 1910. Выданьне „Нашае Нівы". Сторін 128. Ціна 30 коп.

Кароткая Гісторыя Беларусі з 40 рисунками*). Написав Власт. Вільня, 1910. Сторін 104. Ціна 60 коп.

Вплив Польщі на економічний розвій України-Руси. Історично-економічна розвідка. Написав о. Тит Войнаровський, посол до Ради державної. У Львові, 1910. Накладом автора. Сторін 60. Зміст: Вступ. Часть I: Як перейшла земельна власність на Руси в польські руки. Наслідки люблинської унії на Руси. Спольщене руських міст. Закріпощене руських селян. Доля руського духовенства під польським панованєм. Часть II: Наш економічний стан по прилученю Галичини до Австрії. Наш економічний стан по наданю конституції. Сучасне значінє парцеляції. Часть III: Який напрям народної праці забезпечив би наш економічний розвій. Отворенє границь для ввозу худоби. Отворенє границь для ввозу збіжа. Будава каналу Дунай-Одра-Висла. Чинники шкідливі і корисні для добробуту українсько-руської нації. Гіпотечне задовженє селянської власности Галичини в рр. 1899—1906. Національні страти. Загальний огляд нашого положеня. Потреба економічної орґанізації.

Звіт Товариства „Просьвіта" з діяльности за час від 1. січня 1908 до 31. грудня 1909. Коштом і заходом Тов-а. „Просьвіта". У Львові, 1910. Сторін 140. Ціна 1 К.

Алькоголізм. Написав о. Йосиф Нижанковський, парох в Дідушицях великих. З печатні оо. Василіян в Жовкві, 1910. Коштом і накладом автора. Сторін 48. Ціна 50 сотиків. Головний склад в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10. Чистий дохід призначив автор для Товариства „Відроджене" на ціль заснованя при народній лічниці відділу для алькогольно-хорих.

Ураган. Поезії Грицька Чупринки з прологом Олекси Коваленка. Київ 1910. Накладом Українського Видавництва „Ранок", Київ, Тургенівська (Іванівська) 75, кв. 10. Сторін 32. Ціна 15 коп. Продасть ся в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10. — Зміст: Ураган. Поет. Серед бою. Казка. Мої Феї. Феї. Творчі сльози. Смуток тиші. Відун. Доля поета. Муки творчости. Жертви буднів. Рай чарівний. Тайна ґенія. Моє життя. На провесні. Ранок. Сміх. На аванпості.

Молода Україна. Часть перша. Провідні ідеї й епізоди. Написав Іван Франко. (Писаня Івана Франка, IV.). У Львові, 1910. Накладом українсько-руської Видавничої Спілки. Сторін VI+142. Ціна брош. 1·60 К., в оправі 2 К. — Зміст: Присьвята. Передмова. З остатніх десятиліть XIX в. Додатки: I. Дещо про перше всенародне віче у Львові. II. Між своїми. 1. З кінцем року. 2. Не так тії вороги, як добрії люде. 3. Коли не по конях, так хоч по оглоблях. 4. З новим роком (1897).

*) Рецензію сього твору подаємо на иншім місці.

Учитель. Комедія в тр... діях Івана Франка. (Друге видан... У Київі, 1911. Накладом украін...-руської Видавничої Спілки. Сторі... 76. Ціна 25 коп.

Повстанне народнього господарства. Написав Карль Біхер, переклав Микола Залізняк. У Київі, 1909. Накладом українсько-руської Видавничої Спілки. Сторін 140. Ціна 60 коп. — Зміст: I. Первісне господарство. II. Економічний побут учасних нецівілізованих народів. III. Повстанне народнього господарства. 1. Хатне господарство. 2. Міське господарство. 3. Народне господарство. 4. Порівнанне трьох щаблів.

Бібліотека для руской молодежи подъ редакцією Юліяна Насальского. Выпускъ LXVIII. Рокъ XVII. Коломыя, 1910. — Зміст: Томъ CXXIX. Рукавичка. Повѣсть Евгенія Згарского. Сторін 48. Томъ CXXX. Дробнї оповѣданя. Ч. VI.: I. Въ хвили смерти Ісуса Христа. (Зъ устъ народа). Сторін 20. II. Похоронъ жовнѣра. Сторін 9. III. Якъ посчастило ся вовкови. Сторін 7. IV. Дѣдовскій сынъ. (Казка для дѣтей). Сторін 12. Томъ CXXXI. Гостина св. Николая. Драматична игра въ чотырохъ выходахъ. Написавъ Іеронимъ Калитовскій. Сторін 34. Пренумерата на Бібліотеку для руской молодежи выноситъ 2 кор. на цѣлый рôкъ.

Учитель. Орґан Руського Товариства Педаґоґічного. Видає Редакційний Комітет. Редаґує Д-р О. Сушко. Річник XXII. Ч. 17. У Львові 1910. — Зміст: In hoc signo vincemus! (Під тим прапором побідимо!). Іван Ющишин: Рідна мова в рідній школі. (Дальше буде). Юліян Ловицький: Вимір престаций на удержанє шкільних будинків. (Кінець). Др. Іван Демянчук: Антісемітизм в старині. (Дальше буде). *** Справа рідної школи в закордонній Україні. (Кінець). Всячина. Вісти з за кордону. Переписка редакції. — („Учитель" виходить два рази на місяць і коштує річно 2 дол. Адреса Адміністрації. Руське Товариство Педаґоґічне, ул. Мохнацького ч. 12. Львів (Lemberg), Galicia, Austria. Висилаючи передплату, треба зазначити: на пренумерату „Учителя").

З Білоруського письменства.

ПЕСЬНІ ЖАЛЬБЫ. — Януб Колас, Вільня 1910. Выданьне „Нашае Нівы." Сторін 128. Ціна 30 копійок.

Є се збірка поезій одного з кращих білоруських поетів, що протягом двох літ поміщували ся в білоруській часописи „Наша Ніва". Кромі відбиток з часописи находимо в збірці богато і дечого нового. Форма поезій невишукана — простенька, як простим, нештучним є житє Богом і людьми призабутих Білорусинів, що отсе доперва за послідний десядок літ почали пробуджувати ся, щоб зажити своїм питомим житєм. З кождої стрічки, з кождої картини збірки так і віє якимсь сумом, безмежним жалем. І не дивниця. Се Білорусь,

„Край наш бедни, край наш родни!
Грязь, бялота ди пясок.....
А люд „бяз долі і бяз хлеба — гнєццa"
бо: „На мужичай ніве каласи пустие".

І так картина за картиною — сам сум, біль, жаль. І автор у віршованій передмові неначе усправедливлює ся зі свого настрою, говорячи:

„Несчасьлива наша доля:
Нам нічога не дала.
Не шукайце кветак в полі,
Як весна к нам не прийшла!"

Цілу збірку поділено на пять осібних частин: 1) Думкі. 2) Родные абрази, 3) Мужицкае жыцьце, 4) На розстані і 5) С турмы.

В першій частині находимо такі вірші: Вюцца думкі, Думкі, Рана засмуцілісь, Вьосна, Вясной, На полі вясной, Всход сонца. Ноч, Месяц, Хмари, Адльот журавльов, Восенни дождж, Скора в полі забушує, Восень, Зіма, Пташкі в лесе щебьоталі, Вьосна.

В другій частині, „Родние абрази" суть поміщені слідуючі стихи: Я не знаю, Наше сяло, Наш родни край, Вйоска, Вось старая хацінка, Мужичая ніва, Хлєбароб, Жніво. Житні колас, Вярбіна. Палєсскіє абрази, Дарога, Чугунка, Моґілкі, Родние песьні.

На третю часть, (Мужичає жицьце) складають ся: Мужичає жицьцє, Песьня над калиской, Перши зарабатак, У школку, Плитнікі, Доля батрачкі, За падаткі, На прадвйосні, Панас гуляє, Мужик, Пахаваньнє, Наша доля, Ми ходзім спатикаєм ся.....

В четвертій частині поміщено отсе: На разстані, На мяжі, Песьняр, Пад шум вєтра, Хмари, Нягода, Братом згнаннікам, Сябром, Нє бядуй, Толокі стогне земля, Што ви хлопци спахмурнєлі.

Отсі чотири перші частини на... тиб можна фотоґрафічними знимками з природи Білоруси та душі білоруського мужика. Відмінною є частина пята, „С турми". Се вже понурі малюнки отсего житя, що запанувало тепер скрізь у імперії кнута. Ціла Росія — се одна тюрма. І сї слова находять відгомін у цілій сій частині, у кождім верши. Ось їх заголовки: Туремная камера, Катаржнікі. В вастрозє, Сон в турмє, Пісьмо с турми, Думкі в турмє, Кветка, С песень вастрожніка, Гусі, Хмари, Маці, Родниє абрази, Вячерніє хмаркі, Песьня няволі, В турмє вясной, В турмє.

Ось і зміст усеї збірки. Без претенсіональні, прості — але щирі слова. писані кровію серця. І ... лиш приходить, що наш братній народ, Білорусини, у свою убогу літературу придбали такий цінний набуток, як власне отсю збірку.

КАРОТКАЯ ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСІ (з 40 рисунками) — Власт. Вільня 1910. — Сторін 104. Ціна 60 копійок.

Зміст: Часть I. Від ... до утечі Полоцьких князів в Литву (рік 1129) Часть II. від повороту Полоцьких князів (1132 рік) до смерти Витовда (1430). Часть III. Від смерти Витовда до Люблинської Унії (1569 р.) Часть IV. Від Люблинської Унії до розділу Польщі. Часть V. Білорусь під Москвою. Обяснєня рисунків.

Є се ядерно а при тім популярно написана історія Білої Руси. Поручаємо її кождому, хто займає ся нашою минувшостю, тим більше, що в історії Білорусинів — особливо в перших початках — найде богато дечого такого, що вельми причинить ся до зровуміня рідної бувальщини. Книжка приукрашена множеством рисунків і знимок з історичних письменних памяток, що її робить ціннійшою. Замовляти обі книжки можна в редакції „Наша Ніва", Вільня, Віленская № 20 (Росія).